יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
הײנט 8 זײטען
פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 257 | Łódź, Czwartek, 9 listopada 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ מרחשון תרצ״ד | № 257

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ליטווינאוו אינם „ווייסען הויז״
אמעריקא אנערקענט די סאוויעטען

וואשינגטאן, 8. (ספ. טעל.)

חוץ די וואהלען אין ניו-יארק, איז איצט די הויפט־טעמע פון דער אמעריקאנער פרעסע — דאס אנקומען פון ליטווינאוו קיין וואשינגטאן.

הגם אמעריקא האט נאך נישט אנערקענט די סאוויעטען, האט די מיליטער־סטאציע אין פארט און די קריגס־שיפען סאלוטירט זיין אנקומען, פונקט ווי עס ווערט געטאן לגבי אנדערע פארשטייער פון שוין אנערקענטע מלוכות.

נאכ׳ן אנקומען קיין וואשינגטאן איז ליטווינאוו תיכף אוועק אינ׳ם „ווייסען הויז״, וואו ער איז פייערליך בעגריסט געווארען דורכ׳ן מלוכה־סעקרעטאר, הול.

אין אווענד האט ער אפגעגעבען א וויזיט רוזוועלטן אין דעם בלויען קאבינעט.

ליטווינאוו לאזשירט אין דער ווילע פון סקווירסקין — דעם שעף פונ׳ם סאוויעטישען אינפארמאציע־ביורא, וועלכער איז לעת עתה געווען א מין נישט־אפיציעלער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין אמעריקא.

די קאנפערענץ פון ליטווינאוון הויבט זיך אן הײנט, און די געשפרעכען וועלען געפיהרט ווערען אין א פערשבעלעכטען טעמפא, מחמת איינער פון די אנטיילנעהמער אין זיי, דער מלוכה־סעקרעטאר הול, פאהרט שבת אוועק אויף דער פאן־אמעריקאנישער קאנפערענץ אין מאנטעווידעא.

חוץ מזה זאל ליטווינאוו האבען אויסגערעכנט זיין פערלאנג צו פערלאזען אמעריקא דעם 15 נאוועמבער, און ער האט זיך שוין בעשטעלט א קאבינע אין „מאדזשעסטיק״.

רוזוועלט זאל האבען אין שייכות מיט דער דאזיגער איילעניש בעשלאסען אז דעטאיל־ענינים בנוגע די חובות, האנדעל און קרעדיטען, זאלען אראנגעגעדט ווערען ערשט נאכ׳ן אפיציעלען בענייען די דיפלאמאטישע בעציהונגען.

לויט די השערות פון די אמעריקאנישע זשורנאליסטען וועלען די אונטערהאנדלונגען פערענדיגט ווערען פרייטאג, אזוי אז סוף וואך דארף מען זיך ריכטען אויף דער אפיציעלער אנערקענונג פון סאוויעט־רוסלאנד מצד די פאראייניגטע שטאטען.

דער ערשטער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין אמעריקא זאל זיין טראיאנאווסקי (פערנומען דעמ־זעלבען פאסטען אין טאקיא), און אמעריקאנישער אמבאסאדאר אין מאסקווע זאל זיין — מארגענטוי.

פאריז, 8, (ספ. טעל.)

פון וואשינגטאן איז מען מודיע, אז נאך די הײנטיגע וואך דארף מען דערווארטען די אפיציעלע אנערקענונג פון די סאוויעטען.

די קאנפערענצען פון ליטווינאוון מיט רוזוועלט׳ן זאלען האבען געהאט א בעפרידיגענדען רעזולטאט.

די סאוויעטען זענען גרייט צו רעגולירען די אמעריקאנער פינאנצען דורכ׳ן צאהלען א קיילעכ־דיגע סומע פון 5 ביז 10 מיליאן דאלאר.

דער ענין פריוואטע חובות און קאנפיסקירטע פערמעגענס פון אמעריקאנער בירגער וועלען בעטראכט ווערען דורך א ספעציעלער עקספערטען־קאמיסיע.

די פערטראקטאציעס וועלען זיך פערענדיגען מיט א דעקלאראציע פון ביידע מלוכות, וואס וועט אויסדריקען דעם ווילען צו דערהאלטען דעם שלום סיי אין אייראפע, סיי אויפ׳ן ווייטען מזרח און מיטען פראקלאמירען די אומבעריהרליכקייט פון די טראקטאטען און פאקטען.

ניו־יארק, 8. (ספ. טעל.) אויף עליס־איילאנד האט מען פערהאלטען א געווע. רוסישען אפיציר, וועלכער האט געדראהט אז ער וועט דערמארדען ליטווינאוון. ער זאל האבען דערקלערט דאס ווען ער וואלט געקאנט נעהנטער צוקומען צו ליטווינאוון וואלט ער איהם דערהרגעט און אויסגעטרונקען זיין בלוט...

אינטערפעלאציע אין טשעכישען פארלאמענט
נישט אריינצולאזען קיין פרעמדע

פראג, 8 (יט״א טעלעגראפיש)

אויף דער זיצונג פון טשעכישען פארלאמענט האט די אגראר פארטיי, דאס איז די פארטיי פון טשעכישען פרעמיער, אריינגעטראגען אן אינטער־פעלאציע, אז די רעגירונג זאל פערבאטען די איינ־וואנדערונג פון פרעמדע. די אינטערפעלאציע איז מאטיווירט מיט׳ן הערשענדען קריזיס און ארבייטס־לאזיגקייט.

די רעגירונג האט נאך קיין ענטפער נישט געגעבען אויף דער אינטערפעלאציע.

הויך-קאמיסאר רעדט וועגען די לעצטע געשעהענישען
אויף אן אראבישע פרעסע-קאנפערענץ

ירושלים, 8 (יט״א טעלעגראפיש)

דער הויך-קאמיסאר האט גערופען אן ארא־בישע פרעסע-קאנפערענץ. דער הויך-קאמיסאר האט זיך געווענדעט צו די אראבישע פרעסע-פארשטע־הער מיט אן אפעל, מיטצואַרבייטען מיט דער רע־גירונג. ווייטער האט דער הויך-קאמיסאר אנגעוויזען אויף די סיבות, וואס האבען איהם געצוואונגען איינצופיהרען די פרעסע-צענזור. בעת די געשעהע־נישען, האט ער אנגעוויזען, האט די פאליציי אליין בעתערשט די לאגע, די הילף פון מיליטער איז געווען נישט נויטיג. ער האט אפעלירט צו די פרעסע-פארשטעהער, זיך צו בעמיהען, אז די זיכער־קייט אין לאנד זאל איינגעשטעלט ווערען אויף א צוואנגס-אופן. די אראבישע פרעסע=פארשטעהער האבען געפרובט צו עפענען א דיסקוסיע איבער די לעצטע געשעהענישען, נאר די דיסקוסיע האט זיך נישט איינגעגעבען.

דערמארדעט דעם קעניג פון אפגאניסטאן

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

דער אפגאניסטאנישער געזאנדטער אין לאנ־דאן האט אין אווענד בעקומען א ידיעה, אז דער קעניג פון אפגאניסטאן, נאדיר כאהן איז הײנט אין דערפריה דערמארדעט געווארען. ביי טאג איז דער יורש עצר פראקלאמירט געווארען אלס קעניג.

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

דער נייער קעניג פון אפגאניסטאן וועט הערשען אונטערן נאמען מאהאמעד-זאהאר-שאק.

הײנט לויה פון לעא מאצקין

פאריז, 8 (יט״א טעלעגראפיש)

הײנט קומט פאר די לויה פון פערשטאר־בענעם ציוניסטישען פיהרער לעא מאצקין.

מוניציפאליטעט-וואהלען אין ענגלאנד

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

בעת די מוניציפאליטעט=וואהלען, וואס זע־נען נעכטען פארגעקומען אין שאטלאנד, האט די לייבאר-פארטיי ווידער אפגעהאלטען א גרויסען נצחון צובעקומענדיג פון די געגנער 43 מאנדאטען און פערלירענדיג לטובת זיי בלויז איינעם.

די לייבאר=פארטיי האט בעקומען די מער־היים אין שטאט-ראט פון דער גרעסטער שאטלענ־דישער שטאט גלאזגאו, וועלכע וועט זיך פון איצט אן געפינען אונטער איהר השפעה.

אונרוהען אין האוואנא

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון האוואנא זענען בעת די הײנטיגע אונרוהען דערהרג׳עט געווארען 12 פערזאן

די אויפשטענדיגע האבען זיך בעמיהט צו בעפאלען דעם פרעזידענט׳ס פאלאץ, וועלענדיג אראפווארפען דעם איצטיגען פרעזידענט און צוריק ארויפזעצען דעם פריהערדיגען — קעספעדעס׳ן.

וואס איז געהרינג אויסען מיט זיין וויזיט אין רוים?

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

לויט דעם רוימישען קארעספאנדענט פון „טאן״, דאכט זיך, אז אלץ וויזט אז דערויף, דאס דער הויפט-ציל פון געהרינגס וויזיט אין רוים איז געווען די דירעקטע אויפקלערונג פון דייטש=לאנדס שטעלונג אין דעם לעצטען מאמענט אז דאס אונטערשרייבען, אז דייטשלאנד האט נישט בדעה געגענשטעלען זיך דער איטאליענישער פאליטיק — סהעציעל דער פאליטיק פון דעם 4-מלוכות-פאקט.

ערד-ציטערניש אין דייטשלאנד

בערלין, 8 (ספ. טעל.)

הײנט, 1 מיט 54 מינוט ביינאכט האט זיך געלאזט פיהלען אין אלגאו א לייכטע אויפציטערונג פון דער ערד.

אויך אין פיסען, אימערשטאט און קאופבוי־רען זענען פערנאטירט געווארען לייכטע ערד=אויפציטערונגען, וועלכע האבען קיין שאדענס נישט געמאכט.

די סייסמאגראפען אין שטוטגארטער אבסער־וואטאריום האבען פערנאטירט א שטארקע ערד=ציטערניש.

דער קאמף מיט די פארמערס אין אמעריקא

ניו־יארק, 8. (ספ. טעל.)

דער שטרייק פון די אמעריקאנער פארמערס בעהמט אן אלץ ברייטערע פארמען.

אין דעם שטאט יאווא האבען בעוואפענטע שטרייק־פאסטענס בעזעצט אלע שאסייען, בריקען און באהן־ליניעס, און זיי פערהאלטען אלע טראנס־פארטען פון שפייז־ארטיקלען.

הונדערטער טויזענדער ליטער מילך זענען דורך די פארמערס אויסגעגאסען געווארען פון די פערהאלטענע צוגען. דורהערען די פארמערס ארויס די שאף און רינדער און לאזען עס ארויס אויף דער פריי.

געגען 250.000 פארמער־קעמפער זענען א רויסגעשיקט געווארען 20 טויזענד זעלנער פון דער פעלד־זשאנדארמעריע און 50 טויזענד מיטגלידער פון דער נאציאנאלער מיליץ.

די פארמערס דערקלערען, אז זיי וועלען נישט אפטרעטען אויף א האהר פון זייערע פאדערונגען

די ירידה פון דאלאר

פאריז, 8. (ספ. טעל.)

אויף דער הײנטיגער בערזע איז בעדייטענד געפאלען דער דאלאר, וועלכער איז ביי דער ערעפ־נונג באטירט געווארען 16.43 און 16.38 ביים שלוס און דער פערהעלטניש צום קורס 16.50 פונ׳ם פרי־הערדיגען טאג.

פוילען וועט זיך אפהאלטען
צו צאהלען אמעריקא די דעצעמבער=ראטע

ווארשא, 8 (טעלעפאניש)

דעם 15 דעצעמבער איז פעליג די ראטע פונם אייראפעאישען מלחמה־חוב, וואס ס׳קומט אמעריקא. צווישען די מלוכות, וואס דארפען די ראטע צאהלען געפינט זיך אויך פוילען.

די דעפעשען פון די לעצטע טעג האבען שוין מודיע געווען, אז די רעגירונג פון די פער־אייניגטע שטאטען פיהרט אדורך וועגען דעם ענין געשפרעכען מיט די פער׳חוב׳טע מלוכות.

פון די געשפרעכען איז צו דרינגען, אז לעת עתה איז בלויז ענגלאנד וועט איינצוצאהלען עטליכע פראצענט אויפ׳ן חשבון פון דער ראטע.

דער רוב מלוכות בראש מיט פראנקרייך איז דעצידירט, פונקט ווי אינם פערגאנגענעם חודש יוני אפצווארטען אן ענדערונג פון אמעריקאס שטעלונג בנוגע דער הויך און דעם אופן פון בע־צאהלען דעם חוב.

וואס שייך פוילען איז, ווי מ׳גיט איבער, שמייט זי ווייטער אויף דעם שטאנדפונקט, אז די חובות דארפען רעווידירט ווערען, מחמת די אמאל פעסטגעשטעלטע ציפערען האבען זיך גרינטליך געביטען.

בזה האופן וועט סיי פראנקרייך סיי פוילען אין דעם אנקומענדיגען חודש דעצעמבער אפהאל־טען זיך פון רעאליזירען די ראטע, אין דער ער־ווארטונג, אז אמעריקא וועט רעווידירען איהר שטעלונג בנוגע דעם מלחמה־חוב.

געבעלס אלס עדות

אינ'ם פראצעס וועגן אונטערצינדן דעם רייכסטאג

בערלין, 8. (ספ. טעל.)

היינט איז פארהערט געווארן אלס עדות דער פראפאגאנדע-מיניסטער, געבעלס.

צו דעם פארהער האט מען אויך געבראכט דימיטראוו'ן.

קודם כל האט געבעלס דערקלערט אז ער האט זיך נישט פרובירן רעכטפערטיגן לגבי די בעהויפטונגען פונ'ם „ברוינעם בוך“, דערנאך דערציילט ער, ווי אזוי ער האט זיך דערוואוסט וועגן דער שרפה אין דעם קריטישן אוונט, בעת דער קאנצלער היטלער איז גראד ביי איהם געווען אויף אוונטברויט. ווען געבעלס האט בעקומען די ידיעה דורכן טעלעפאן אז דער רייכסטאג ברענט האט ער לכתחילה געמיינט אז דאס איז א שפיצל אזא. דערנאך איז ער מיט היטלערן אוועק אויפ'ן ארט פון דער שרפה. ער האט געהאט מיט היטלערן איין מיינונג, אז דאס האבן געטון די קאמוניסטען, און נישט איינער נאר עטליכע. ער האט עס גענומען גערופן וואס די קאמוניסטען האבן אונאויפהערליך גערופן צו טעראר. זיי ביידע האבן דעריבער בעשלאסן אז די שולדיגע קאמוניסטען מוזען ווערן ארעסטירט אויך דער קאבינעט איז אויף זיין נאכהענסטער זיצונג געווען אין דערזעלבער מיינונג. און ס'איז בעשלאסן געווארן אנצוהויבן א שארפן קאמף געגען די קאמוניסטען.

געבעלס לייקענט אין דעם, אז די נאציס האבן געוואלט אויסנוצן די שרפה פאר זיך, ווייל זיי האבן געהאט שוואכע שאנסן ביי די וואהלען.

דער פראקוראר שטעלט געבעלסן עטליכע פראגען.

דימיטראוו שטעלט זיך פלוצים אויף און פרעגט:

— צי קאן אונז עפעס דער עדות זאגן וועגן די בעשלוסן וואס זענען אנגענומען געווארן דורכן קאבינעט אין טאג פון דער שרפה, אהער דערנאך מכוח די פעראָרדנונגען געגען א בעוואפנטען אויפשטאנד פון קאמוניסטען?

געבעלס: — דער ענין געהערט צום פאליצייפרעזידיום און די מאביליזאציע פון בעוואפנטע כחות איז געווען איבעריג.

דימיטראוו: — צי איז דער אטענטאט אויסגענוצט געווארן מיט וואהל-פראפאגאנדע צילן געגען די קאמוניסטען און סאציאליסטען?

געבעלס לייקענט.

דימיטראוו: — איך האב דאך אליין געהערט דורכן ראדיא דעם מיניסטערס רעדע.

אויף דימיטראווס בעמערקונג דאס די היטלעריסטען האבן אין יאהר 1931 אדורכגעפירט א רייע אטענטאטן, ענטפערט געבעלס, אז דאס איז געטון געווארן דורך קטענעסעס ראדיקאלע גרופע. סטענעס איז דערנאך אויסגעשלאסן געווארן פון דער פארטיי.

אויף די ווייטערדיגע פראגען בנוגע דער אמניסטיע פאר די היטלעריסטען, שטייט אויך געבעלס אז דאס איז א פערשטענדליכע זאך: די מענשן וואס האבן געשיצט די ארדנונגס-מעסיגקייט אין דייטשלאנד זענען דערנאך רעהאביליטירט געווארן.

דימיטראוו: — אויף ווי ווייט איך ווייס, זענען אין דייטשלאנד דורכגעפיהרט געווארן פינף גרויסע פאליטישע מארדן. צווישן ערשטען האט מען דערמארדעט ראזא לוקסעמבורג, ליבקנעכטן...

דער פארזיצער שלאגט איבער דימיטראוון, דערקלערנדיג אז עס האט גארנישט צו טון מיט'ן ענין.

געבעלס: — דער הער דימיטראוו וואלט אלע מארדן געוואלט ארויפווארפן אויף אונז...

אויבערפראקוראר: — דער הער מיניסטער איז געווען אזוי ליבענסווירדיג אז ער האט געענטפערט אויף אלע פראגען פון דעם בעשולדיגטען, אבער דאס גיט נאר צו חשק דימיטראוון צו שטעלן ווייטערדיגע פראגען, וועלכע ער ניצט אויס פאר קאמוניסטישער פראפאגאנדע.

געבעלס: — ה' פראקוראר, איך האב גערעדט מיט מענשן, העכער שטעהענדע, ווי דער דאזיגער קליינער אגיטאטאר. איך קאן זיך דערויף פערגיבען...

דימיטראוו: — מיינע פראגען האבן א שייכות מיט דער בעשולדיגונג געגען מיר.

שפעטער ענטפערט געבעלס אויף נאך א רייה פראגען פון דימיטראוון, דערקלערענדיג אז זיין פארשטייער האט געהאלטן די דייטשע מלוכה-ארדנונג פאר א שלעכטע אבער די ענדערונג האט זי געוואלט אליין דורכפיהרן און נישט די קאמוניסטען זאלן עס מאכן.

דימיטראוו שרייט: — הייסט עס, אז עס איז נישט אמת, דאס איך האב געוואלט שטירצן די ארדענונג?

דער פארזיצער שלאגט איהם איבער די רייד, וואס ווערן פערטייבט אין טומעל.

דימיטראוו: — צי ווייסט דער ה' מיניסטער, אז די היטלעריסטען פיהרן אין טשעכאסלאוואקיי און עסטרייך אנ'אומלעגאלע פראפאגאנדע, אז זיי מוזען שיקן שיפרירטע בריף?..

געבעלס: — איך וועל נישט דערלויבען, אז איהר זאלט בעליידיגען אונזער פארטיי.

דימיטראוו ווענדט זיך צום געריכט און זאגט, אז ער וואלט געוואלט פארשטעלן א בעווייז-פארשלאג, און הויבט אן דעם פארשלאג צו לייענען, אבער דער פארזיצער רייסט איהם איבער, דערקלערענדיג, אז ער וועט איהם דערנאך אליין איבערלייענען.

ווייטער שטעלט טארגלער א רייה פראגען אויף געבעלס'עס אדרעס און ווארפט אפ די פארווארפען, אז די קאמוניסטען זאלן האבן געשטרעבט צו א בעוואפנטען און בלוטיגען אויפשטאנד.

עס ענטשטייט נאך א שארפער ווערטער-אויסטויש צווישן דימיטראוו'ן און געבעלס'ן.

דימיטראוו: — הייסט עס, אז די היטלעריסטען האבן זיך גשיצט?

געבעלס שרייט: פערשטייט זיך! וואס האט איהר געמיינט, אז מיר וועלען זיך לאזען אויסשחט'ען אהן ווידערשטאנד?

דימיטראוו שרייט נאך העכער: — אלזא, גלויבט איהר איצט, אז די קאמוניסטען האבן געהאט דאס רעכט זיך צו שיצען?

דער פארזיצער: — אויב איהר וועט זיך נישט אויפפיהרן אנשטענדיג וועל איך אייך אויסשליסען.

דימיטראוו (שמילער): — ווי האלט דער עדות די איצט בעדראהטע קאמוניסטען און סאציאליסטען האבען דאס רעכט זיך צו שיצען?

דערויף האלט געבעלס א לאנגע טיראדע וועגען דעם חילוק צווישען אטאקירענדע און די וואס שיצען זיך.

דער פארזיצער נעהמט אפ ביי דימיטראוו'ן די שטים, און געבעלס ענדיגט מיט א פאטעטישען לייענקען אין די אויספיהרונגען פונ'ם „ברוינעם בוך“.

נאך דער הפסקה ווערט איבערגעלייענט א געשריפט פון בולגארישען יוסטיץ-מיניסטעריום, פון וועלכען עס איז צו דרינגען, אז דימיטראוו איז אין יאהר 1926 פערמשפט געווארן צו טויט-שטראף, און מחמת אמנעסטיע איז איהם די שטראף פערביטען געווארן אויף 15 יאהר טורמע.

דימיטראוו דערקלעהרט, אז דער אורטייל איז ארויסגעטראגען געווארן אונטער די אויגען, און אז נאכ'ן ענדיגען דעם איצטיגען פראצעס איז ער גרייט צו שטעלען זיך פאר די בולגארישע געריכטען.

עס ווערען נאך פארהערט 5 קעלנערס פונ'ם רעסטאראן „ערהאף“, וואו מ'האט ארעסטירט די בולגארען. זיי שטעלען פעסט בפה אחד, אז זיי האבען קיינמאל נישט געזעהן וואן-לעבען אין דער געזעלשאפט פון דימיטראוו'ן און אנדערע בולגארן.

דערמיט ווערען די געריכט-פערהאנדלונגען איבערגעריסען ביז מארגען.

נצחון פון די סאציאליסטען

ביי די לאקאלע פארלאמענט-וואהלען אין גענף

גענף, 8 (ספ. טעל.)

אין די וואהלען צום לאקאלען פארלאמענט, דעם אזוי-גערופענעם גרויסען ראט, האבען א גרויסען נצחון אפגעהאלטען די סאציאליסטען, בעקומענדיג 45 מאנדאטען אויף דער אלגעמיינער צאהל פון 100. פריהער האבען זיי געהאט 37 מאנדאטען. די צאהל סאציאליסטישע שטימען אין פערגלייך מיט'ן יאהר 1930, איז אויסגעוואקסען אויף 70 פראצענט. א גרויסע מפלה האט געהאט די פאשיסטישע „נאציאנאלע איניע“, וועלכע האט געהאט 15 מאנדאטען און איצט בעקומען 9.

דער קאמף געגען היטלעריזם אין עסטרייך

ווין, 8 (ספ. טעל.)

דאס „ברוינע הויז“ פון דער ווינער היטלעריסטען איז היינט דורך דער פאליציי פערנומען און פער'חתמ'עט געווארן. דאס פערמעגען פונ'ם הויז איז קאנפיסקירט געווארן.

ווין, 8 (ספ. טעל.)

מחמת דעם בולטען פערשטארקען זיך פון די היטלער-עקסצעסען אין די לעצטע טעג, האט די עסטרייכישע מאכט בעשלאסען צו איבעררייסען מיט דער ביז-איצטיגער פראקטיק און שטרענג ארויסצוטרעטען געגען די דהעצערס.

א גרעסערע צאהל היטלעריסטען, עטליכע קאמוניסטען פון קארינטיע און סטודענטען זענען אפגעשטעלט געווארן און וועלערסדארפער קאנצענטראציע-לאגער.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

עלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

„לינת הצדק“

לאדז, ציגעל-גאס 17

דער פיזיקאליש טעראפישער קאבינעט איז טעטיג טעגליך פון 11—1 און פון 4—6 אוונט און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאליסט, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, סאלוקס, עלעקטרישע בעדער. ערמעסיגטע פרייזען.

5270

DR. MED.

FAMILIER

אינערליכע קראנקהייטען

פיעטריקאווער 62

נעהמט אן פון 12.30 ביז 1.30 בייטאג און פון 6.30 ביז 7.30 נאכמ.

Dr. med.

Ignacy Grynberg

ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 6—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בייטאג.

עלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.

B. WINDZBERG

כירורגישע און פרויען-קראנקהייטען

גדאנסקא 61, טעל. 128-48

נעהמט אן טעגליך פון 1—3 און פון 5—8

וויכטיג פאר דער לאדזשער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארן דאס

אמבולאטאריום

ביים פאראיין „עזרת עניים“

נאדלודקא 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

ווי אויך דענטיסטישע הילף

ואשטשיקעס אין דער אמבולאטאריע און אויסער דער אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אפצאהל. נעהמט אויך אן נעבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאהלונגען.

די פערוואלטונג.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

גרעסטער אויסוואהל ביי

Szczęśliwy

— פון —

מענער-רעקלעך

אויף אנציגער און פאלטענס, בילציער, טאמאשאווער א. א. פון די בעסטע קוואליטעטען מאדערנסטע מוסטערן, צו די ביליגסטע פרייזען.

יעדער קויפער בעקומט ראבאט.

קומט און איבערצייגט אייך!

5 נאוואמיעסקא 5

R. Szczęśliwy ביי

פראנט 2-טער שטאק

גערענקט דעם אדרעס.

אכטונג, נאביאל-הענדלער!

היינט, דאנערשטאג, ד. 9 נאוועמבער ד. י. פינקטליך 3 נאכמ. קומט פאר אין צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15,

א פערזאמלונג

ווידמעט דער פראגע וועגן

אפען האלטען די געוועלבער

נאך 7 א זייגער אוועבד און זונטאג

אלע סוחר-הענדלער און מלעטשארניע-בעזיצער קומט מאסענווייז, ווייל עס האנדעלט זיך אין אייערע אייגענע אינטערעסען.

סעקציע נאביאל-הענדלער. 6109

די שומרי ומזהירי שבת

ווענדען זיך צו אלע יודישע סוחרים פון לאדז, וואס דער הייליגער שבת איז ביי זיי טייער, אז ס'ליגט א חוב קדוש צוליב דעם הייליגען שבת, אז יעדער סוחר זאל דאס נעמען אין אכט, אז ווען ער גייט אוועק פרייטאג פאר דעם זמן ליכט-צינדען פון געשעפט, זאל ער זעהן צו שליסען דאס געשעפט, ס'זאל קיינער פון זיינע מענשען נישט בלייבען אין געשעפט, בכדי ס'זאל נישט פארקומען קיין חילול ש"ק, אז מען זאל נאך דעם זמן ליכט-צינדען אפשיקען סחורה אין א עקספעדיציע אריין איבער די וועלכע בע"ג פון די פרעמדע, גורם צו זיין דורך איהם, אז יענער זאל מחלל שבת זיין, אזוי ווי סטרעפט אזעלכע זאכען ביי פיל סוחרים, און אויך מזהיר צו זיין די מענשען זאלען אזעלכעס נישט טון, ווי אויך ליגט א חוב אפצושיקען סחורה די פרעמדע בע"ג פרייטאג פריה, בכדי זאלען קענען קומען אהיים פאר זמן ליכט-צינדען, נישט גורם צו זיין א חילול ש"ק, ולהשומע יענם והבא עליהם ברכת טוב.

ועד שומרי ומזהירי שבת

שאצל אגושא"י בלו"ז, נרוטוביטש 11.

ווארקשטאט שירמס — פון — און שפאציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאדז, נארוטאוויטשא 19

צמפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס, אויך צו פערקויפען מאלאשען און באטען.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונט.

כירורגישער קאבינעט

Dr. med.

J. Szreiber

געפינט זיך יעצט אויף

Narutowicza 9 tel. 122-95

אפעראציעס, אפאטרונקעס, היילט ושילאקעס א.ש.וו., נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו. לעטשניצע-פרייזען.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט-אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

לאדז, 9 נאוועמבער 1933

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 9 נאוועמבער 1933

די משרתים פון דער דייטשער פראפאגאנדע

צי ווירקט דער יודישער באיקאט?

צוקוקענדיג זיך צו דער טאקטישער מלחמה, וועלכע דער נארישער און סאדיסטישער היטלער מיט זיינע בליגדע משרתים פיהרען געגען דעם יודישען אלוועלטליכען אנטי-דייטשען באיקאט, — מערקען מיר גרינג זיינע פלענער און די מיטלען, מיט וועלכע ער וויל די דאזיגע פלענער אריינ-פיהרען אין לעבען. אזוי מערקען מיר. אז די איצטיגע דייטשע מאכט-האבער ווילען משפיע זיין אויף יודען פון דער גאנצער וועלט, ערשטענס. דורך די דייטשע יודען. וועלכע מען הייסט אונטער די שווערסטע דראהונגען נישט נאר פערשטיקען דעם קועכץ, נאר אויך „אויפקלערען“ זייערע „רעליגיאנס-גענאסען“ מחוץ פון דייטשלאנד. אז אלע „פערשפרייטע קלאנגען“ מכח די דייטשע אכזריות'דיגע מעשים-תעתועים (גרויל-פראפאגאנדע) בנוגע זיי, זענען נאר אויסגעטראכטע בבא-מעשות! אינדערזאמת'ן איז דורך דעם גרויסען היטלער'ן כלומרשט דורכגעפיהרט געווארען א גרויסע היס-טארישע רעפארם, פון וועלכער. אויב די יודען האבען אפשר אביסעלע געליטען. איז דאך דאס געשעהן לטובת הכלל. „פאר דעם גליק פון דעם טייערען דייטשען פאטערלאנד“.

ווייטער קען מען זיך מיט דער היטלעריס-טישער רעגירונג „צופרידען“. כדי אפצווייכען די געוויסע הארטקייט פון די נייע דייטשע חוקים ומשפטים... מען קען זיך אפילו מכח ארץ-ישראל פערשטענדיגען... און אז. וו. צווייטענס, ווארפען זיך דורך פון צייט צו צייט אי אין דער פראנצוי-זישער, אי אין דער ענגלישער פרעסע ארטיקלען „פון אונזערע ספעציעלע שלוחים“ אדער קארעס-פאנדענטען, וועלכע דערציילען, אויפ'ן סמך פון פונאנדערפרעגען זיך „ביי דער ארטיגער יודישער אינטעליגענץ“, דאס די דייטשע יודען מערקען כלומרשט אין דער לעצטער צייט א שטארקע ענדערונג אין דער שטימונג צו יודען מצד די „נאציס“ זיי הויבען אן חוזר בתשובה צו זיין און בעדויערען זעהר די אלע „אומאנגענעהמליכקיי-טען“, וועלכע די יודען נעבעך האבען געהאט... זיי האבען חרטה דערויף אא"וו.

אנדערע משרתים פון דעם „פראפאגאנדע“-מיניסטעריום רעדען אפט און שרייבען מכח דער „נימה“, וועלכע די דייטשען ווילען געצוואונגען זיין“ צו נעהמען, אז די דייטשע יודען פאר די באיקאט-חטאים פון זייערע ברידער אין אויסלאנד...

ווייטער, וועלענדיג אנשרעקען די יודישע באיקאט-פיהרער אין אויסלאנד, דרוקט מען אין געוויסע פערשפרייטע צייטונגען אין אויסלאנד אויפ'ן סמך פון „געניע ידיעות“, וועלכע מיר האבען בעקומען פון „אונזערע שלוחים“, וועגען דעם, דאס אויף די עסקנים גרייט זיך אנ'אנפאל, אנ'אטענטאט...

וועלענדיג אבער איבערשרעקן ביז צום טויט דעם, דערוויל לײדער נאך ווענינ ארגאני-זירטען, אלוועלטליכען יודענטום, ווערמענס כח מען הויבט שוין אן אין דייטשלאנד „נעגען אלע ערוואַרטונגען“ אלץ מעהר און מעהר צו פיהלען, — שאפען די היטלעריסטישע פיהרער א שרעקענס-בילד פון דעם „אלוועלטליכען דייטשענטום“. מען ארגאניזירט אין אויסלאנד דייטשע באנדעס, וואס העצען געגען יודען, אלס „ענטפער“ אויף דער יודישער אלוועלטליכער באיקאט-ארגאניזאציע. צו די דאזיגע אלע מלחמה-מיטלען מיט יודען איז אין דער לעצטער צייט נאך צוגעקומען א נייער כלי-זיין: מען דרוקט אין ערנסטע דייטשע און אויס-לענדישע צייטונגען און זשורנאלען כלומרשט ערנסטע ארטיקלען, וואס בעווייזען אויפ'ן סמך פון „אפיציעלע ציפער“, אז דער דייטשער עקספארט, יודען אויף צו להכעיס, האט זיך נישט נאר נישט פערקלענערט, נאר להיפוך, ער האט זיך נאך אפילו פערגרעסערט!

דאס זענען דער עיקר די „מעטאדען“, מיט וועלכע די דייטשען ווילען בייקומען דעם יודישען באיקאט, וואס ליגט זיי, משמעות, גוט אין די ביינער...

כדי א סוף צו מאכן צו דעם דאזיגען פערשיטען די אויגען מיט זאמד מצד די אגענטען פון דער דייטשער רעגירונג. מוזען מיר זיך אין די אלע דייטשע „מלחמה-מיטלען“ פונאנדערנעהמען.

בנוגע צו די יודישע און נישט-יודישע גליצי-יושר'ס פון „דורכקומען“ מיט דייטשען און פון אויספועל'ן ביי זיי „הנחות“ פאר יודען — מוז אבאמאל אונטערגעשטראכען ווערען, אז די דייטשען האבען יודען געמאכט א נישט דערהערטען פאגראם, ווי זיי זאגען, נאר צוליב דער יודישער מינדערווערטיגקייט. אמת, די גאנצע ראסען-טעאריע איז אין דעם פונקט פון מעהר — און מינדערווערטיגקייט נאר א נארישקייט, מיט וועלכער מען קען אפנארען נאר דעם דורכשניטליכען, נישט זייער פערשפיצטען דייטש. די דאזיגע טעאריע איז גארנישט די סיבה פון דער דייטשער שנאה צו יודען, וועלכע ציהט איהר יניקה פון דער שוועריקייט פאר די דייטשען צו קאנקורירען מיט יודען; זי איז נאר, ווי אלע אנטיסעמיטישע „טעאריעס“ אגב, א מיטעל ריינצוואשען זיך פון די אלע מיאוסע אנטיסעמיטישע מעשים, וועלכע דעקען אויף די מינדערווערטיגע מאראלישע קולטור פון די אנטיסעמיטען... אלע אנטיסעמיטישע בילבו-לים און טעאריעס זענען נאר אנ'אפאלאגעטישער מיטעל, וואס דארף פארדעקן די חרפה פון מיאוסע מעשים..

מיר, יודען, קענען אבער נישט מוחל זיין נישט דעם אומדערהערטען פאגראם און נישט די אומדערהערטע בעליידיגונג. מיר קענען נישט און ווילען נישט מיט אזוינע פערווילדעוועטע אטאוויס-טישע חיות — טעווטאנען — געהן אויף אונטער-האנדלונגען, פשרות וכדומה: מענשען, וואס זייער גאנצער אידעאל איז צו פערגוואלדיגען די רעכט פון די פיזיש-שוואכערע, מוזען געלערנט ווערען דורך א כוח, וואס זאל זיך קענען ענטגעגענשטע-לען געגען זייערע גזילות און רציחות! מיר זענען גייסטיג א סך שטארקער פאר די דייטשען און מיר. נישט זוכענדיג קיין נקמה חלילה, ווילען זיי אנ-לערנען, כדי נישט זיי, נישט אנדערע זאל זיך מעהר נישט פערוועלען צו טרעטען אונז מיט די פיס!... עס וועט קומען א צייט, ווען דאס נארישע היטלעריסטישע דייטשלאנד וועט נאך א גרויסער מפלה, און נישט פריהער, חוזר בתשובה זיין; דער-ווייל אבער פערגעפט זי זיך אין דעם ווילדסטען שאוויניזם.

מיר מוזען די מלחמה מיט דייטשלאנד וויי-טער פיהרען מיט מעהר עקשנות און סאלידאריטעט, ביז צום נצחון! ווייטער אויף אלע מיני דראהונ-גען, וואס זענען געווענדט געגען די אנפיהרער פון באיקאט אין אויסלאנד — ענטפערן מיר מיט דער גרעסטער פעראכטונג!

אין שייכות מיט דעם ארגאניזירען אנ'אל-דייטשע העצע קעגען יודען מחוץ דייטשלאנד — איז דער ענין נישט אזוי סכנה'דיג. ווי עס דוכט זיך אויפ'ן ערשטען קוק. ערשטענס, זענען די דייטשען אין אויסלאנד, און בפרט אין לענדער פון א העכערער קולטור, ווי למשל, אין די אנגלא-זאקסישע לענדער, אין פראנקרייך א. א. וו. — ווייניגער דייטשען און מעהר אסימילירט מיט דער סביבה, בפרט אין אמעריקא, וואו דער רוב דיי-טשען איז שטארק אמעריקאניזירט. זיי האבען א העכערען און א טיפערען רעכט-בעוואוסטזיין און א סך א קלענערן שאוויניזם, ווי אין דייטשלאנד. מיט איין ווארט — זיי שטייען קולטורעל העכער פאר זייערע דייטשע ברידער אין דייטשלאנד; מען מוז זיי פריהער דיסימילירען און מאכען זיי מינדערווערטיג און פאגראם-פעהיג.

צווייטענס, איז אין די לענדער פון א הוי-כער קולטור די סביבה נישט צוגעפאסט צו א פאגראם. דריטענס, איז דארטען די אויספיהרענדע מאכט א שטארקע, וואס ווארט נישט און דער-שטיקט דעם פאגראם גלייך פון אנהויב. נאטירליך קענען זיי אין אנדערע ערטער ברענגען פיל שא-דען... מילא, מוזען מיר זיין מוכן ומזומן דערויף: „אין א מלחמה, ווי אין א מלחמה!“ זאגען די פראנצויזען.

און איצטער די „בעווייזען“ מיט אפיציעלע ציפער, אז דער דייטשער עקספארט האט כלומרשט נאר נישט געליטען; אין איניגע ערטער גיט מען אן נישט נאר דייטשע, נאר אפילו אויסלענדי-שע ציפער. פרעג איך ביי אייך: ווי אזוי קען דאס געמאלט זיין? דער יודישער באיקאט אין דער וועלט איז דאך א פאקט, וואס אלע זעהען; קען ער מעהר אדער ווייניגער שעדליך זיין פאר די דייטשען, אבער שעדליך איז ער אין א גאנץ היפשער מאס. אויב נישט, איז פון וואנען נעמט זיך דער רייץ און דער פלאמענדער כעס און צו-ליב וואס פיהרען זיי מיט יודען די גאנצע אוי-בענדערמאנטע מלחמה? א יוד דערציילט: „אין דער פינסטער איז אויף מיר אנגעפאלען א פיי-זער הונט, האב איך איבער איהם געווארפען א שמיין און געטראפען...“ פרעגט מען איהם: — „פון וואנען ווייסט איהר, אז איהר האט געטראפען?“ זאגט דער יוד: „פון סקאוואטשען!...“

דאס, וואס אין געוויסע ערטער האט דער דייטשער עקספארט אפשר ווייניג געליטען, דער-קלערט זיך פשוט מיט דעם, וואס צוליב דעם באיקאט זענען די דייטשען אין פיל ערטער גע-צוואונגען צו פערקויפען סחורות בחצי חנם, צוליי-גענדיג צו די דאזיגע דעמפינג-טראנזאקציעס, כדי נאר צו בעקומען אויסלענדישע וואלוטע און נישט פערלירען דעם מארק!.. זאל זיין אפילו, אז אין ענגלאנד און האלאנד האבען די דייטשען נאך אנ'„עודף“ — מעג מען זיי דאס פערגינען!..

דער יודישער באיקאט ווירקט זעהר שטארק. לאמיר נאר באיקאטירען מיט מעהר עקשנות און מעהר אויסגעהאלטענקייט ווייטער און ווייטער. דער נצחון איז אונזערער! שוין איצטער איז דאס היט-לעריסטישע דייטשלאנד, וואס איז פאליטיש און מאראליש איזאלירט פון דער גאנצער וועלט, און עקאנאמיש האלב חרוב געווארען, — גישטא וואס צו מקנא זיין!..

„יודען! גלויבט נישט אין אלע בבא-מעשיות, וואס דייטשען און א ביסעל פחדנות'דיגע יודען דערציילען אייך: איהר האט אין אייער האנד דעם ריכטיגען כלי-זיין.

ד"ר י. ווינאגראדסקי.

דער אונערמידליכסטער יודישער קעמפער

צום טויט פון לעא מאצקין

דער אזוי אונגעריכט פערשטארבענער ציו-ניסטישער פיהרער לעא מאצקין האט ענטוויקעלט א ברייטע און פרוכטבארע טעטיגקייט אויף אלע געביטען פון יודישען רענעסאנס. ער איז געווען דער שעפער פון ערשטען ציוניסטישען סטודענטען-פערבאנד אין בערלין און אין דער ציוניסטישער בעוועגונג האט ער זיך בעטייליגט פון די ערשטע מאמענטען אן, ווי דער ציוניזם האט זיך בעוויזען אויף דער ארענע פון דער מאדערנער יודישער געשיכטע.

זיינע פערדינסטען פאר'ן ציוניזם זענען זעהר גרויס, אבער בעריהמט און אנערקענט איז ער געווארען א דאנק איין בעזונדערער פאזיציע, וועלכע ער האט פערנומען אין דער בעוועגונג: זייט יאהרען האט ער פערנומען די שטעלונג פון פארזיצער אויף די ציוניסטישע קאנגרעסען, און עס איז קיינמאל נישט געווען קיין גרופע, קיין פראקציע, וועלכע זאל ארויסרוקען בעווארענישען געגען דאזיגען ווי געבוירענעם פרעזידענט פון ציוניסטישען פארלאמענט. עס איז נישט געווען דער פאל, אז עמיצער זאל פראטעסטירען געגען זיין בעשלוס, געגען דעם אופן ווי אזוי ער פלעגט פיהרען די זיצונגען און די גאנצע ארבייט פון קאנגרעס. מאצקין און דער ציוניסטישער קאנגרעס זענען געווען צונויפגעבונדען אויף דעם ענגסטען אופן און עס איז שווער געווען זיך פארצושטע-לען דעם קאנגרעס אהן דער דאזיגער כאראקטע-ריסטישער געשטאלט, אהן דעם מייסטער, וועל-כער איז געווען ארומגערינגעלט פון אלגעמיינער אנערקענונג, וועלכער האט פריי און מיט גרויסער פארלאמענטארישער קונסט געפיהרט די דעבאטען עס איז געווען געווען, אפילו ביי די גרעסטע שטורם-מאמענטען, אז עס זאל זיך אויף דער טרי-בונע בעוויזען לעא מאצקין און דער שטורעם זאל זיך איינשטילען און די דיסקוסיע זאל ווײ-טער געפיהרט ווערען אויף א נארמאלען וועג ער איינער האט געקאנט צווינגען מען זאל איהם געהארכען, ער איינער האט גענאסען פון צוטרוי מצד אלע גרופירונגען, ער איז געווען ארומגע-רינגעלט פון אכטונג און ליבע, ער האט רעפרע-זענטירט די גרויסע טראדיציע פון די ציוניסטישע קאנגרעסען.

לעא מאצקין איז געווען אקטיוו בעטייליגט כמעט אין אלע גרויסע יודישע אקציעס פון די לעצטע יאהרען. פון דער פריהסטער יוגענד האט ער געארבייט אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, האט אנטיילגענומען אין אלע קאנגרעסען, ער איז געווען איינער פון די שעפער פון דער דעמאקראַ-טיש-ציוניסטישער פראקציע. אין דער צייט פון קריג איז ער געווען דער לייטער פון קאפענהא-גענער ביורא פון דער פארטיי, אין סקאנדינאוויען האט ער אויף א מוסטערהאפטיגען אופן ארגאני-זירט די הילף פאר די יודישע געליטענע פון קריג.

ווען ס'איז נאכ'ן וועלט-קריג ענטשטאנען אין פאריז דער קאמיטעט פון די יודישע דעלע-גאציעס, האט מאצקין איבערגענומען די ארבייט פון גענעראל-סעקרעטאר פון קאמיטעט און אויף דעם פאסטען האט ער געהאט ריזיגע פערדינסטען ביים שיצען די יודישע רעכט. לויט זיין איניציאטיוו האט מען צונויפגערופען די ערשטע אלוועלטליכע יודישע הילפס-קאנפערענץ, וועלכע האט געהאט דעם ציל צו קאארדינירען די טעטיגקייט פון די יודישע הילפס-ארגאניזאציעס. לעא מאצקין האט פערנומען איינס פון די אנגעזעהענסטע ערטער אין קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, ער איז געווען מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון קאנ-גרעס (צוליב דער שטעלונג פון קאנגרעס אין דער פראגע פון די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד איז מאצקין פון דער עקזעקוטיווע ארויסגעטרעטען) מאצקין האט זיך בעטייליגט אין אהן א שיער אינטערווענצען. ער איז געווען א רעדנער, א שריי-בער, א טוער, וואס איז מיט דעם גאנצען הארץ געווען איבערגעגעבען דער יודישער זאך.

מיט צוויי יאהר צוריק איז מאצקין אין פאריז קראנק געווארען. ער האט בעקומען א הארץ-אטאק, וועלכער האט זיך ארויסגעוויזען פאר נישט דראהענד. נאכ'ן געזונד-ווערען איז מאצקין גע-פאהרען קיין ארץ-ישראל, פון וואנען ער האט זיך אומגעקעהרט פול מיט ענטוזיאזם און האט זיך ווי-דער געווארפען אין דער ארבייט אריין, האט אנ-טייל גענומען אין אלע קאנפערענצען, וואס האבען געהאט א שייכות צו דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד, האט זיך בעטייליגט אין דער קאנ-פערענץ, וואס גרייט צו דעם אלוועלטליכען יוד. קאנגרעס, האט געלייטעט מיט די ארבייטען פון 18. ציוניסטישען קאנגרעס א.א.וו. נאך מיט עטליכע טעג צוריק האט ער זיך בעטייליגט אין דער לאנ-דאנער קאנפערענץ. פון דאנען איז ער אהיימגע-פאהרען קיין פאריז און דא האט איהם איבער-גענומען דער אומבארמהרציגער טויט. זיין טויט האט ארויסגערופען דעם אויפריכטיגסטען טרויער נישט נאר אין די רייהען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, נאר אין גאנצען יודישען פאלק.

ווי אזוי ס'איז געשלאסען געווארען דער וואפענשטילשטאנד

זכרונות פון געוו. פרעזידענט פואנקארע

אין דעם נאר וואס ערשינענעם נומער פון דער פראנצויזישער וואכענשריפט „1933“ איז אפ-געדרוקט א זעהר אינטערעסאנטער ארטיקעל פון פואנקארע; דער ארטיקעל רעדט אויף די געשעהע-נישען, וואס האבען זיך אפגעשפילט בעת'ן וואפען-שטילשטאנד ערב דעם סוף פונ'ם וועלטקריג. אין דעם דאזיגען ארטיקעל געפינען זיך זעהר פיל העכסט-אינטערעסאנטע, ביז איצט נישט בעוואוסטע פרטים.

דעם 5 אקטאבער 1918, דערצעהלט פואנ-קארע, האט דאס פראנצויזישע מיניסטעריום בע-קומען פון שווייצאריען א טעלעגראמע, וועלכע איז אויפגעגעבען געווארען אין וויען. אין דער טעלעגראמע איז געווען א בקשה פון דייטשלאנד צו שליסען וואפענשטילשטאנד אויפ'ן יסוד פון די 14 פונקטען, וועלכע ס'האט ענטהאלטען די סעפ-טעמבער-רעדע פון פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען ווילסאן.

די דאזיגע טעלעגראמע איז איבערגעגעבען געווארען פואנקארע'ן, וועלכער האט דעמאלט פער-נומען דעם פאסטען פון פרעזידענט פון דער רע-פובליק. פואנקארע האט באלד מיטגעטיילט דעם מיניסטער-פרעזידענט קלעמאנסא און איהם אנגע-שריבען: „די געשעהענישען ענטוויקלען זיך שנע-לער איידער מיר ביידע האבען זיך דאס פארגע-שטעלט. עס איז אונמעגליך צו רעדען וועגען וואפענשטילשטאנד כל-זמן דער פיינד פערנעהמט א טייל פון דער פראנצויזישע. אדער בעלגישער טעריטאריע. ... ער, פואנקארע, מיינט, אז עס איז נויטיג צו פאדערען נאך ביז'ן אנהויב פון די אונטערהאנדלונגען וועגען וואפענשטילשטאנד, אז עס זאל אפגערייניגט ווערען עלזאס-לאטרינגען“.

פואנקארע האט אזוי ארום בעוואלט שטע-לען פאדערונגען, אויף וועלכע די דייטשען וואל-טען נישט איינגעגאנגען און ער האט געהאט בדעה צו פיהרען די מלחמה ביז'ן ענטגילטיגען פערניכ-טען פונ'ם שונא. עס זענען נישט לאנג פער-עפענטליכט געווארען דאקומענטען פון דער פראנ-צויזישער צענזור, פון וועלכע עס איז צו זעהן, אז פואנקארע איז אין דער הינזיכט געווען סאלי-דאריש מיט'ן מארשאל פאש, וועלכער האט אויס-

(ווייטער זעה 8. זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס ראדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 9 כ מרחשון תרצ"ג

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 6.46
זון-אונטערגאנג 4.57

העלפט די ארימע יודישע שול־קינדער

אויף אונזער אפעל האט זיך שוין אנגעהויבען די גרויסע אקציע

אונזער רוף אנצוהויבען אן'אקציע צו העלפען די ארימע שול-קינדער אין דעם שווערען ווינטער, האט געפונען א לעבהאפטען אפקלאנג אין די קרייזען, וועלכע האבען דעם ווילען און חשק די אקציע צו פיהרען.

אזוי מעלדעט מען אונז, אז דער פרעזעס פון יתומים-הויז זגערזשער 40, ה' מענדעל רייבענבאך און די לייטערין פון דער פאלקס=שול אויף פאמארסקא 8 פרוי באזשיקאווסקא, האבען אונטערגענומען די איניציאטיווע צו שאפען אן'אומזיסטע קוך פאר די קינדער אין די פאלקס-שולען אויף פאמארסקא 8 און פאמארסקא 10. אין די דאזיגע צוויי פאלקס-שולען לערנען זיך עטליכע הונדערט קינדער. די איניציאטארען האבען צונויפגערופען די עלטערען פון די קינדער וואס לערנען זיך אין די דאזיגע שולען און האבען פארנעלעגט, אז די פערמעגליכערע פון זיי זאלען צאהלען פון 10 ביז 20 גראשען א וואך אויף צו קענען גרינדען די קיך. דער רוף האט געהאט ערפאלג און עטליכע הונדערט עלטערען האבען זיך בעשטייערט צו דעם דאזיגען צוועק. באלד איז די קיך געגרינדעט געווארען אויף פאמארסקא 10 און דארט בעקומען שוין איצט 92 ארימע קינדער גוטע און געשמאקע מיטאגען.

אויף אונזער רוף האט זיך שוין אנגערופען אן'אנדערע היגע פילאנטראפישע אינסטיטוציע און האט שוין אנגעהויבען די פארבערייטונגען צו עפענען ביי זיך אין לאקאל א ווארעם=שטוב פאר קינדער פון די יודישע פאלקס-שולען.

דאס זענען די ערשטע שוואלבען. דאס זענען אבער זיכער נישט די לעצטע.

דאס געלד האבען זיי געמוזט צוריקגעבען

און דערצו בעקומען 3 יאהר און 2 יאהר תפיסה

(א) דער סוחר מנשה אגורעק פון טושין האט געפיהרט געשעפטען מיט דער פירמע „מאריא-וויט" אין ווארשא און צוליב דעם האט ער געהאט מיט דער דאזיגער פירמע פערשידענע רעכנונגען.

דעם 27. יאנואר איז אגורעק געפאהרען מיט א ברישקע קיין לאדז, ווייל ער האט געוואלט מיטברענגען פערשידענע סחורות. אויפ'ן וועג היניטער לאדז האבען איהם פערהאלטען 2 פערשוין, וואס זענען געפאהרען קיין טושין מיט א טאקסובקע. זיי האבען זיך פארגעשטעלט, אלס פארשטעהער פון דער פירמע „מאריא-וויט" און ערקלערט, אז מ'האט זיי ארויסגעשיקט פון דער צענטראלע מיט א רעכנונג פון 995 זל. מיט 20 גראשען איינצוקאסירען די דערמאהנטע סומע פון אגורעק'ן. דאס איז געווען וואהרשיינליך, ווייל אגורעק איז אזא סומע שולדיג געווען. אגורעק האט איינגעצאהלט די סומע און די „פארשטעהער" זענען אוועקגעפאהרען מיט דער טאקסובקע. מיט 3 טעג שפעטער האט אגורעק בעקומען אן'אויפפאדערונג פון דער פירמע „מאריא-וויט" צו בעצאהלען די קנאפע 1000 זלאטעס. אגורעק האט וועגען דער גאנצער געשיכטע געמעלדען דער פאליציי און נאך אנ'אויספארשונג האט זיך איינגעגעבען צו ארעסטירען די שווינדלער, דאס זענען געווען דער 30-יעהריגער יוזעף פיסארסקי און דער 28-יעהריגער בערעק מאלינאווסקי. נעכטען איז פארגעקומען זייער פראצעס. פיסארסקי איז פערמשפט געווארען אויף 3 יאהר טיורמע און מאלינאווסקי אויף 2 יאהר טיורמע.

פראצעס געגען אדוו. ליפשיץ און זיינע ברידער

דריטער טאג פון די געריכטס=פערהאנדלונגען

(2) נעכטען אין דריטען טאג פון פראצעס געגען אדוואקאט ליפשיץ און זיינע צוויי ברידער, האט מען אנגעהויבען אויסצוהערען די עדות.

דער עדות אברהם זיטענפעלד, א מיטארבייטער פון דער פירמע „ספעדאם" דערצעהלט, אז הענעך ליפשיץ האט געלאגערט אין זייער עקספעדיציאנס=הויז פערשידענע סחורות און אפגעלען.

דער עדות ציגלער דערצעהלט, אז הענעך ליפשיץ האט זיך צו איהם בעווענדעט, אז ער זאל קויפען א טראנספארט אפפאל פון דער פירמע בארסט, דער עדות האט דעם טראנספארט נישט געוואלט קויפען, ווייל ער איז געווען צו טייער.

ברוך קאן דערצעהלט אויך, אז הענעך ליפשיץ האט איהם פארגעלעגט צו קויפען אפפאל=וואל, ער האט אבער נישט געקויפט, ווייל די פרייזען זענען געווען צו טייער.

סאלאמאן וויגאצקי דערצעהלט, אז ער האט צוגעשטעלט דער באנקראט-מאסע זייף פאר עטליכע טויזענט זלאטעס און האט אלץ בעקומען בעצאהלט. בעזונדערס פארדיכטיג איז געווען ביים קויפען סחורה אדוו. ליפשיץ.

מענדעל חיים קאזלאווסקי גיט איבער, אז הענעך ליפשיץ האט איהם קיינמאל נישט פארגעלעגט צו קויפען קיין אלט אייזען. דאס האט פארגעלעגט דער דיר. האפמאן. קאזלאווסקי האט אבער נישט געקויפט.

דער פארזיצענדער פון געריכט האט פערארדענט א קאנפראנטאציע צווישען דיר. האפמאן און דעם עדות. דיר. האפמאן ערקלעהרט, אז ער זעהט דעם עדות צום ערשטען מאל אין זיין לעבען. דער עדות ווידער האלט זיך ביי דאס זייניגע, אז דיר. האפמאן האט איהם פארגעלעגט צו קויפען דאס אלטע אייזען.

דאן זאגט עדות דער זגערזשער בירגער ישׂשכר שווארץ, ער ערקלערט, אז ער האט קיינמאל נישט אינטערווענירט, אז הענעך ליפשיץ זאל בעקומען א פאסטען אין דער פירמע בארסט און אדוו. ליפשיץ האט איהם קיינמאל נישט וועגען דעם געבעטען. ס'קומט דעריבער פאר א קאנפראנטאציע צווישען שווארצ'ן און בארסט'ן, בארסט ערקלערט, אז ער האט געהאט אזא געשפרעך מיט שווארצ'ן. דער עדות שווארץ ערקלערט דערויף זעהר אויפגערעגט, אז ער קען שוין בארסט'ן אזוי לאנג, ער האט זיך אבער קיינמאל נישט פארגעשטעלט, אז בארסט זאל זאגען נישט דעם אמת.

דער עדות מרדכי ליפשיץ. א פעטער פון די בעשולדיגטע גיט איבער, אז נאכדעם ווי אדוו. ליפשיץ איז געווארען דער סינדיק פון דער פירמע בארסט, האט זיך צו איהם געווענדעט הענעך ליפשיץ, אז ער זאל אלס אנ'עלטערער פעטער אויספועל'ן ביים אדוו. ליפשיץ, אז הענעך זאל בעקומען א פאסטען, דער עדות איז געווען ביי אדוו. ל., וועלכער האט אפגעווארפען דעם פארשלאג און ערקלערט. אז ער וויל מיט דער משפחה נישט האבען צו טון. הענעך ליפשיץ איז נאך עטליכע מאל געקומען וועגען דעמזעלבען ענין, אבער יעדעס מאל האט דער אדוו. ל. די אפערטען נישט אנגענומען.

דער עדות זאקס, אינקאסענט ביי דער פירמע גיט איבער, אז פאר'ן ערקלערען דעם אופארלאשטש און דערנאך זענען אין אלע רעכנונגען, וואס ער האט בעקומען איינצוקאסירען געווען פעהלערען, די סומעס זענען געווען פיקטיווע, בערסט און דיר. האפמאן זענען נישט געווען צופרידען, וואס אדוו. ל. קוקט נאך די פאזיציעס פון די קרעדיטארען.

דער עדות האפמאן, דיר. האפמאנס א ברודער, וועלכער ווערט שפעטער אויסגעהערט אלס עקספערט גיט איבער, אז דאס אלטע אייזען, וואס איז פערקויפט געווארען איז מעהר נישט ווערט געווען ווי דאס, וואס מ'האט דערפאר דערגרייכט.

היינט וועט פארקומען די פארזעצונג פון פראצעס.

קאמף געגען שווינדזוכט

הויפט=ראט בעשלאסען ארויסצוגעבען די ווערק פון ד"ר סעווערין שטערלינג

(מ) אונטער'ן פארזיץ פון נאטשעלניק פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט איז פארגעקומען א זיצונג פון הויפט - ראט געגען שווינדזוכט. ס'זענען אנוועזענד געווען 2 פארשטעהער פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג, 2 פון דער קראנקען-קאסע און 2 פון דער ארבייטער=געזעלשאפט „פריינד פון קינדער".

נאכ'ן אנגעהמען דעם טעטיגקייטס - בעריכט פון הויפט-ראט איז בעשלאסען געווארען צו פערטיילען די שטאט אויף ראיאנען, וועלכע וועלען האבען זייערע אנטי-שווינדזוכט-אמבולאטאריומס.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען, אז אין די אנטי-שווינדזוכטס אמבולאטאריום'ס פון דער קראנקען=קאסע זאלען אויך אנגענומען ווערען נישט פערזיכערטע אין דער קראנקען-קאסע. די קראנקעןקאסע שטעלט זיך אבער אקעגען דעם דאזיגען פארשלאג צוליב סטאטוט-שטערונגען. צום סוף איז בעשלאסען געווארען איינשטימיג, אלס אנערקענונג פון די גרויסע פערדינסטען פון ד"ר סעווערין שטערלינג, ארויסצוגעבען די ארבייטען פון ד"ר שטערלינג, וועלכע זענען געווידמעט שווינדזוכט.

—=)::(=—

טאג-נאטיצען

פאזנאנסקי'ס שפיטאל

ס'האט זיך געשאפען אזא פאראדאקסאלע לאגע; אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל זענען פערהאן צו וועניג קראנקע, בעת הונדערטער און אפשר טויזענדער קראנקע קענען נישט אריינקומען אין שפיטאל.

די לייטונג פון פאזנאנסקי'ס שפיטאל בעקלאגט זיך דערויף, וואס די פרעקווענץ פון קראנקע איז א קליינע און צוליב דעם איז בעדראהט די עקזיסטענץ פון שפיטאל און הונדערטער קראנקע בעקלאגען זיך דערויף וואס זיי קענען בשום אופן נישט אריינקומען אין דעמזעלבען שפיטאל. און נאך א זאך די לייטונג פון דערמאהנטען שפיטאל איז בעאונרוהיגט צוליב דעם וואס אין שפיטאל וואקסט בסדר די צאהל פריוואטע קראנקע און ס'פערקלענערט זיך די צאהל קראנקע, וועלכע ווערען אהין געשיקט דורך דעם מאגיסטראט און קראנקען-קאסע.

מיט וואס ערקלעהרען זיך דאס די אלע זאכען.

קודם=כל וועלען מיר בעריהרען די אלטע אנגעוועהטאגטע פראגע, וואס דער מאגיסטראט און די קראנקען-קאסע האבען אויפגעהערט צו שיקען קראנקע אין פאזנאנסקיס שפיטאל, די ביידע אינסטיטוציעס מאטיווירען זייערע פעראָרדנונגען דערמיט וואס זיי האבען זייערע אייגענע שפיטאלען (וועלכע זענען אגב שטענדיג איבערפולט) און קענען נישט צאהלען די פרייזען, וועלכע פאזנאנסקי'ס שפיטאל פערלאנגט, ערשט נישט לאנג האט די געזונדהייטס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט צוגעשיקט א מיטטיילונג צו פאזנאנסקי'ס שפיטאל, אז ער קען נאר צאהלען פאר א אינערליכען קראנקען 5 זל. א טאג און פאר א כירורגישען 5 זלאטעס 50 גראשען, די לייטונג פון פאזנאנסקי'ס שפיטאל קען דערויף בשום אופן נישט איינגעהן צוליב די גאנצע אנדערע בעדינגונגען, אין וועלכע די קראנקע געפינען זיך אין יודישען שפיטאל.

שיקט דער מאגיסטראט איצט אינגאנצען נישט קיין קראנקע אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל. וואו פון 200 בעטען, וועלכע געפינען זיך איצט דארט צריוה, זענען פערנומען נאר 120, בעת קראנקע מוזען אפווארטען וואכען און חדשים, אז זיי זאלען קענען בעקומען אנ'ארט אין א נישט יודישען שפיטאל, די שטאט ווערט דאך אבער אויך אויסגעהאלטען פון די שטייערן, וועלכע ס'צאהלט די יודישע בעפעלקערונג און א יודישער קראנקער האט דאך דאס רעכט, אז אין דער צייט פון זיין אומגליקליכער קראנקהייט זאל ער בעקומען כשר עסען, זאל זיך געפינען אין א יודישער סביבה און זאל זיך קענען פערשטענדיגען אויף דער יודישער שפראך. רעזיגנירען טאקע פיל קראנקע פון גאנצען גהען אין שפיטאל, ווילען בעסער גיכער שטארבען אין דערהיים איידער זיך אוועקצולעגען אין א פרעמדער סביבה און בעקומען נישט כשר עסען.

אנדערע ווידער ערלעדיגען דעם ענין גאנץ אנדערש, די קרובים פון קראנקען צאהלען איין פאר עטליכע טעג, דער קראנקער ווערט אריינגענומען אין שפיטאל און דאן הערט מען אויף איינצאהלען צו צאהלען. דאס שפיטאל קען דעם חולה נישט ארויסווארפען צוליב זיין ערנסטער קראנקהייט און די דעפיציטען פון שפיטאל ווערען בסדר גרעסער, ווייל ס'איז נישט דא ביי וועמען אפצונעהמען די חובות צוליב דער גרויסער ארימקייט פון קראנקען און זיין משפחה.

אזויארום איז ענטשטאנען די איצטיגע שרעקליכע לאגע אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל. דאס שפיטאל ווערט וואסמאל לעדיגער צוליב דעם, וואס די שטאט און די קראנקען-קאסע שיקען לחלוטין נישט אהין קיין קראנקע און די לייטונג מוז מורא האבען פאר דער פערגרעסערטער צאהל פריוואטע קראנקע, צוליב די טעמים, וועלכע מיר האבען אנגעגעבען, דער דעפיציט פון שפיטאל.

דערביי מוז מען פעסטשטעלען, אז דאס יודישע שפיטאל איז איינגעארדענט אויפ'ן סאמע בעסטען און מאדערנסטען אופן. די צוויי גייט

אפעראציאנס-זאלען אין דער ספעציעל אויפגעמויערטער געביידע קען דינען אלס מוסטער אפילו פאר איירапא. צעהנדליגער יודישע דאקטוירים גיבען אפ זעהר פיל צייט אדער גאנץ אומזיסט אדער כמעט אומזיסט פאר'ן שפיטאל.

וואס פארא אויסוועג איז דא פון דער לאגע? אויב ס'וואלט ווייטער אזוי געהען ווי ביז איצט, איז אהן שום ספק, אז דאס איינציגע יודישע שפיטאל וועט זיך מוזען פערמאכען און דאס וואלט געווען דער גרעסטער סקאנדאל, צו וועלכען ס'האט אמאל נאר געקענט דערלאזען דאס יודישע לאדז. סוף-כל-סוף האט דאך יעדער ארימער קראנקער יודישער בירגער א רעכט צו פאדערען פון דער שטאט און פון דער יודישער געזעלשאפט, אז ער זאל קענען אריינקומען אין א יודישען שפיטאל, כדי צו ראטעווען זיין געזונד. ס'טאר דאך נישט דערלאזט ווערען, אז 100 בעטען אין שפיטאל זאל שטעהען לעדיג און הונדערטער קראנקע זאלען זיך קארטשען אין יסורים אין זייערע ארימע, קאלטע און נאסע שטובען.

ס'דארף אונטערגענומען ווערען וועגען דעם א גרויסע אקציע, ס'מוזען זיך צונויפנעהמען אויף א גרויסע בעראטונג די אמת'ע יודישע פני פון שטאט, כדי 1) אנצוהויבען א גרויסע אקציע, אז די שטאט זאל ווייטער שיקען קראנקע אין יודישען שפיטאל און 2) צונויפשטעלען א פלאן, ווי אזוי צו שאפען פאנדען, אז דאס שפיטאל זאל ווערען אונאפהענגיג און זאל קענען דינען די געברויכען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז. ד.

אינוואלידען-פערבאנד

אין טאג פון 11 נאוועמבער

שבת דעם 11 נאוועמבער וועט אין לאדז פארקומען די פייערליכקייט פון 15-יעהריגען יובילעאום זייט ערווארבען די פוילישע אונאפהענגיגקייט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט פאדערט אויף דער פערבאנד פון מלחמה-אינוואלידען אלע מיטגלידער צו קומען שבת דעם 11 ד.ח. 9 א זייגער פריה אויפן זאמעלפונקט פאר דער קאטעדרע אויף פעטריקאווער 267, כדי אנטיילצונעהמען אין די פייערליכקיטען פון טאג. די אנוועזענהייט פון אלע מיטגלידער איז אונבעדינגט נויטיג.

ביליגער געווארן דרום-פרוכטן

(א) צוליבן פערקלענערן דעם צאל אויף דרום פרוכטען זענען די פרייזען פון די דאזיגע פרוכטען געפאלען אויף 30 ביז 40 פראצענט. די ירידה פון די פרייזען זענען דערגרייכט געווארען אויף פאלגענדע ארטיקלען: פייגען, ראזינקעס, טייטלען, ניס, מאנדלען, וואנילע און עפעל.

Dr. R.

Zalcwasser

CHIRURG — כירורג

ציגעל=גאס 19, טעל. 125-17

נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ'

גראַנדיעזער הספּד נאָכ׳ן לובלינער רב זצ״ל

אין דער ווילקער שוהל

פּראָקלאַמירט אַ גרויסע אַקציע פאַר יח״ל אין לאָדז

נעכטען אָוונט איז פאָרגעקומען אַ הספּד נאָכ׳ן לובלינער רב זצ״ל, אין דער ווילקער שוהל. דער הספּד איז געווען בעשטימט אויף אַ זייגער 7 אָבער נישט קוקנדיג דערויף איז שוין 6 אַ זייגער נישט מעגליך געווען זיך אַריינצובעקומען אין שוהל, צוליב דעם גרויסען אינטערעס, וואָס דער הספּד האָט אַרויסגערופען, צוליב דעם אַנטייל פון דער דעלעגאַציע פון דער צענטראַלער ישיבה-לייטונג. פּינקטליך 7 הויבט זיך אָן דער הספּד. דער ערשטער איז מספּיד סיים-דעפּוטאַט פּרעזעס מינצבערג. ער זאָגט: פאַר צוויי יאָהרען צוריק זענען די איינטערהאַנדלונגען מיט׳ן לובלינער רב זצ״ל וועגען לאָדזער רבנות שוין געווען כמעט געענדיגט. אָבער פּלוצים — אויפ׳ן וועג קיין לאָנדאָן — בין איך ערשימערט געוואָרען צוליב דער ידיעה וועגען דעם לובלינער רב׳ס פּטירה. יעצט וועט לאָדז זעהן מיט כל הכוחות אַז דאָס ווערק וואָס דער לובלינער רב זצ״ל האָט אָנגעהויבען זאָל ווייטער עקזיסטירען.

עס איז דאַן מספּיד פּרעזעס פון דער וואַרשאַוער קהלה ר׳ אלי׳ מאַזור. וועלכער פּאָדערט אויף די שטאָט לאָדז אַז דיזעלבע סומע וואָס לאָדז האָט געוואָלט געבען דעם רב בחייו, זאָל זי עס איצט אויך געבען.

עס זענען נאָך מספּיד: דער שאַצער רב הרה״ג ר׳ משה חיים לויא שליט״א און דער תלמוד הרה״ג בה, חיים אַהרן בעגלאָס פון קראָקאָ. דער תלמוד מעווייבט די גרויסע אבידה וואָס די יודישע וועלט בכלל און די תלמידי הישיבה בפרט האָבען געליטען. צום סוף גיט ער אויך איבער די פּרטים וועגען די לעצטע טעג פון נפטר און זיינע האָפנונגען וואָס ער האָט געלייגט אויף לאָדז. ער אַפּעלירט צו די לאָדזער יודען, אַז זיי זאָלען אויפבריינגען אַ גרויסע סומע פאַר דער ישיבה אויף אָפּצוצאָהלען די חובות.

נאָכ׳ן הספּד איז פאָרגעקומען אַ גרויסע קאָנפערענץ אין זאַל פון דער קהלה. אין וועלכער עס האָט אַנטיילגענומען די דעלעגאַציע פון לובלין, דער לובלינער רבי, פּרנס מאַזור, ראַטמאַן גוטגאָלד, און יוסף קעניגסבערג.

די קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען אונטערן פאָרזיץ פון פּרעזעס מינצבערג, עס איז געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיטעט מיט פּרעז. מינצבערג בראש, וועלכער זאָל אַדורכפיהרען אַ גרויסע זאַמלונג פאַר דער לובלינער ישיבה.

מאַסען-רעדוקציעס פון אַרבייטער

אין דער לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע

(א) לעצטענס איז שטאַרק פערגרעסערט געוואָרען די לאַגע אין דער לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע, דאָס איז געשעהען צוליב פעהלען פון בעשטעלונגען און צוליב די גרויסע רעזערוו-לאַגערען פון סחורות, אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען אַ רייה פאַבריקען אָנגעהויבען אַדורכצופיהרען רעדוקציעס פון די אַרבייטער אָדער ס׳ווערען רעדוצירט די אַרבייטס-שעהן.

אין האָפריכטערס פאַבריק זענען רעדוצירט געוואָרען 800 אַרבייטער.

אין דער פאַבריק פון אַלאַרט, רוסא איז די אַרבייטס-צייט רעדוצירט געוואָרען פון 6 טעג אויף 3 טאָג.

ס׳זענען אויך געקינדיגט געוואָרען די אַרבייטער אין די פאַבריקען פון אייזענבראָין, גאַמפּע און אַלברעכט.

שטייער פון שילדען און רעקלאַמעס

די שילדען מוזען זיין געשריבען אין אַ גוטען פּויליש

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט די וואָיעוואָדזשטווע בעשטעטיגט דעם אויסגעאַרבייטען סטאַטוט וועגען שטייער פון פערווילונגען און פון שילדען און רעקלאַמעס. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וועט די שטאָט-פערוואַלטונג אין די נאָהענטסטע טעג פאַרשיקען צו אַלע הויזבעזיצער קוועסטיאָנאַרען, וואו מ׳וועט דאַרפען אָנגעבען אַלע שילדען און רעקלאַמעס וועלכע געפינען זיך אין דעם הויז. סיי פון דרויסען, סיי פון הויף.

נאָכדעם ווי דער מאַגיסטראַט וועט צוריקבעקומען די רשימות וועט מען צוטרעטען אויסצומעסטען דעם שטייער.

ביי דער דאָזיגער געלעגענהייט וועט דער מאַגיסטראַט אויך אַכטונג געבען אויף אויסצובעסערען די פעהלערען אויף די שילדען.

געענדערט די נעמען פון די גאַסען

זשעלאַנאַ, סקוועראַווא, קאַליאַווא און זשעלאַני רינעק

אויף דער ביטע פון קאָמיטעט צו פייערען דעם 40-יעריגען יובילעאום פון מאַרשאַל פּילסודסקיס געזעלשאַפטליכע אַרבייט, דעם 25-יעהריגען יובילעאום פון שיצען-פערבאַנד און 15-יעהריגען יובילעאום פון דער עקזיסטענץ פון דער פּוילישער מלוכה — האָט דער לאָדזער רעגירונגס-קאָמיסאַר זיך געווענדעט צו דער וואָיעוואָדזשטווע מיט אַ פאָרשלאַג צו ענדערען די נעמען פון פאָלגענדע גאַסען: קאַליאַווא אויף סטזשעלעצקא, זשעלאַנאַ אויף לעגיאָנוב, סקווערזאַוואַ אויף פּ. א. וו., און דעם גרינעם מאַרק אויף פּלאַץ פון פּולק. קערנער.

שרפה אין וואַרשאַווסקיס שפּינערייַ

(א) נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער שפּינערייַ פון דער פירמע וואַרשאַווסקי (פּשעגע דזאַלניאַנאַ 20) די שרפה איז אויסגעבראָכען אין דער בוימוואָל-וויסערייַ און דאָס פייער האָט באַלד אַרומגעכאַפּט די גאַנצע מאַשין. די צווייטע און דריטע אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער האָבען נאָך אַ שעה אַרבייט דאָס פייער איינגעלאָשען.

ד״ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אונבעמיטעלטע — לעמשניצע-פּרייזן

דער אינוואַלידען-פאַראיין

פיהרט נישט אַדורך קיין שום זאַמלונג

דער פאַרבאַנד פון מלחמה-אינוואַלידען בעט אונז מיטצוטיילען אַז אין לאָדז ווערען פערקויפט פערשידענע ביכער, מ׳זאַמעלט געלד אַז ס׳ווערען געמאַכט פערשידענע אימפּרעזעס כלומרשט לטובת דעם פאַרבאַנד פון די מלחמה-אינוואַלידען.

דער פאַרבאַנד מאַכט דעריבער אויפמערקזאַם אַז ער האָט קיין שום געמיינזאַמעס נישט מיט די דאָזיגע אַלע זאַמלונגען און אימפּרעזעס און איז נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר די עווענטועלע קאָנסעקווענצען פון די דאָזיגע אימפּרעזעס.

שטאָטישע קינאָ וועט ווידער טעטיג זיין

(2) דער מאַגיסטראַט האָט פערפאַכטעט דאָס שטאָטישע קינאָ אויפ׳ן וואָדני רינעק, אַזוי אַז דאָס קינאָ וועט בקרוב ווידער אָנהויבען טעטיג צו זיין.

די לובלינער רביצין הרבנית שפּירא שווער קראַנק

נעכטען איז דערהאַלטען געוואָרען אַ טעלעפאָנישע ידיעה פון וואַרשאַ, אַז די לובלינער רביצין, הרבנית שפּירא, וועלכע מען האָט מאָנטאָג געבראַכט קיין וואַרשאַ אין שפּיטאָל אַריין. איז שווער קראַנק. מען בעט דעריבער צו זאָגען תהלים פאַר החולנית מלכה טאָבה בת רבקה אסתר דבורה.

אויפרייס פון בענזין

אַן אַרבייטער בעקומט שווערע בראַנד-וואונדען

(א) בעתן פּוצען אַ פוטער מיט בענזין איז אויף קאַראָלאַ 11 אויסגעבראָכען אַ שרפה. דערביי האָט בעקומען שווערע בראַנד-וואונדען די 25-יעהריגע סטאַניסלאַווא יעסאָלאָווסקאַ. די פּאָגאָטאָוויע האָט די אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל, דאָס פייער האָבען פערלאָשען די שכנים

משוגענע הונד

(א) דער וועטערינאַר-אַמט פון דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג האָט אַמטליך פעסטגעשטעלט משוגעת ביים הונד, וואָס געפינט זיך אויף פאַבריטשנאַ 3. דער דאָזיגער הונד האָט צובויסען עטליכע פערזאָן.

געשלעג צווישען צוויי דינסטמיידלעך

איינע פון זיי מוז מען אָפּפיהרען אין שפּיטאָל

(א) אויף זאַוואַדזקאַ 15 האָבען זיך צושלאָגען צוויי דינסטמיידלעך צוליב אַ חתן. דער רעזולטאַט פון געשלעג איז געווען אַז דאָס דינסטמיידעל גאַלעווסקאַ האָט בעקומען מיט אַ טאָפּ איבערן קאָפּ, פון וואָס ס׳איז איהר אָנגעריהרט געוואָרען דער מוח. די פּאָגאָטאָוויע האָט די גאַלעווסקאַ אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

וואַריעטע-דאַנסינג

„טאַבאָרין“

20 נאַראָטאָוויטשאַ 20

היינט און טעגליך!

3 פאָרשטעלונגען 3

1) פון 5 נאָכמיטאָג ביז 8 אָוונט

„FIVE“ מיטן רעפּערטואַר-פּראָגראַם

2) פון 8 ביז 11 אָוונט

„MUSIC - HALL“

די גרעסטע וועלט-סענסאַציע

אינטערנאַציאָנ. טורנעע פון

דאַמען-רינג-קאַמפּען

אויף דער גאַנצער רעווי-פּראָגר. און טענץ

3) פון 11 ביינאַכט ביז פריה

KABARET - DANCING

16 נומערן וועלט-אַטראַקציעס 16

טענץ אויף 2 פּאַרקעטן. איינטריט פריי.

ר. איזראַעל

דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד

סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

86

— ביים אַ בראַווער מענש, באַנעצקי, האָט גראַף ראַשעוויטש אַ צופרידענער געזאָגט. איך האָב זיך שטענדיג פאַר אַזעלכע געקענט.

באַנעצקי האָט זיך העפליך געזעגענט מיט אַהרן און מיטן גראַף און איז אַרויסגעפאָהרען מיט דער ווינדע צו זיך אויפ׳ן זעקסטען שטאָק, וואו ס׳האָט אויף איהם געוואַרט די פרוי ראָזען, וועלכע האָט איצט לויט׳ן פּאַס געהייסען אסתר גאָלדבערג.

דאָרט איז געווען פערטראַכט, זי האָט זיך אָנגעשטרענגט, אויסצואַרבייטען אַ געניאַלע טעטיגקייטס-פּלאַן, וועלכער זאָל נישט ציהען קיינעמס אויפמערקזאַמקייט און זאָל בריינגען דעם געהעריגען ערפאָלג. ביז איצט האָט זיך איהר דאָס שטענדיג איינגעגעבען און זי האָט אויך ווייטער געגלויבט אין איהרע כוחות.

— זעהט איהר, גראַף, איך האָב שוין בעוויזען זיך צו דערוויסען, אַז באַנעצקי איז נישט געקומען אַליין קיין בריסעל, נאָר מיט אַ דאַמע מיט אַ ליבעס-פּאַרטנעריך.

— דאָס איז שוין זיין זאַך, איך וועל זיך דאָך נישט אַריינמישען אין זיינע אינטימע ענינים.

— פערשטעהט זיך, אַז מיר וועלען דאָס אַלס קולטורעלע מענשען נישט טון. דאָס איז זיינס אַ פּריוואַטע זאַך. יעדענפאַלס, וואָלט איך אָבער שטאַרק געוואָלט וויסען, מיט וואָס פאַראַ פרוי ער איז געקומען?

— דאָס איז נאָך גאָרנישט קיין שווערע זאַך, האָט דער גראַף געענטפערט, ווייל ער איז נאָך אַלץ געווען אונטערן איינדרוק פון אַדאָס שמייכלען צו איהם, פון איהר בעציהונג צו איהם.

— ס׳איז נישט פאַראַן עפּעס לייכטערעס ווי דאָס צו טון. מ׳דאַרף נאָר אַראָפּטעלעפאָנירען אין דער האָטעל-קאַנצעלאַריע און מ׳וועט זיך גלייך דערוויסען.

— טוט דאָס גראַף, איך בעט אייך, איך בין אַזוי ביגעריג ווי יעדע פרוי, נישט אמת? איבעריגענס, קען דאָס אַלץ אונז צונוץ קומען, ווען מיר ווילען ווירקליך עפּעס טון פאַר דעם אָרימען יונגעמאַן.

דעם גראַף האָט מען אין איצטיגען מאָמענט נישט געדאַרפט לאַנג צו בעטען. ער האָט גלייך גענומען אין האַנד אַריין דאָס טרייבעל.

— דאָ רעדט גראַף ראַשעוויטש, דער גאַסט פון נומער 216, זייט אַזוי גוט און זאָגט מיר, וואָס איך וועל אייך פרעגען, אין האָטעל ביי אונז וואוינט אַ געוויסער באַנעצקי, וועלכער איז געקומען פון דער פּוילישער שטאָט לאָדז. באַנעצקי איז געקומען צוזאַמען מיט אַ דאַמע. קענט איהר מיר זאָגען, ווי די דאַמע הייסט.

— איין אויגענבליק, האָט דער האָטעל-בעאַמטער געזאָגט מיט אַ שמייכעל, די דאַמע איז טאַקע אַ זעהר שעהנע.

— וועגען דעם געהט מיר איצט נישט.

— ווי איהר ווילט הער גראַף, מיר האָבען געוויינליך פּוילישע געסט שטענדיג און מיר קענען זייערע כאַראַקטערס.

דעם גראַף האָט זיך נישט געוואָלט אַריינלאָזען אין אַ שמועס מיט דעם האָטעל-בעאַמטען און ער האָט שוין אַביסעלע שטרענגער געזאָגט:

— קענט איהר מיר זאָגען, ווי די דאַמע הייסט, אויב נישט וועל איך זיך ווענדען צום הער דירעקטאָר אַליין.

— ענטשולדיגט, הער גראַף, דעם אויגענבליק זאָג איך אייך, איך קוק נאָר גענוי נאָך, כדי ס׳זאָל נישט זיין קיין טעות און באַלד דערויף האָט דער בעאַמטער געענטפערט:

— די דאַמע, וואָס איז געקומען מיט באַנעצקי אין לאָדז איז זיינס אַ שוועסטער און הייסט גאָלדבערג, אסתר גאָלדבערג.

— אַ דאַנק האָט דער גראַף געזאָגט און אַוועקגעלייגט דאָס טרייבעל.

— איך וויל אייך נאָר אָנווייזען גראַף, אַז באַנעצקי האָט שוין ביים ערשטען אונזערן בעגעגעניש נישט געזאָגט קיין אמת. די פרוי מיט וועלכער ער איז געקומען איז נישט זיין שוועסטער און הייסט נישט גאָלדבערג.

— פון וואַנען ווייסט איהר דאָס?

— גענוי ווייס איך נישט, אָבער איך בין זיך משער, אַז דאָס איז גאָר עפּעס אַן אַנדערע פרוי. איבעריגענס, וועלען מיר דאָס שוין זעהען אַן אַנדערש מאָל. דערווייל דאַנק איך אייך שטאַרק גראַף פאַר אייער מיה. איהר וועט נישט קיין חרטה האָבען. זי האָט איהם וויזדערמאָל דערלאַנגט אַ קוש. דער גראַף איז געווען אויפ׳ן זיבעטען הימעל, ער האָט נישט געוואוסט, וואָס ער זאָל אָנהויבען צו טון פאַר פרייד. דאַגעגען איז דער קוש געווען פאַר אַהרן אַן אָנזאָג, אַז דעם גראַף ראַשעוויטשעס מיסיע איז נאָך נישט פערענדיגט, אַז זי וועט איהם נאָך מעהר אויסנוצען ווי ביז איצט ביז איצט האָט דערווייל ראַשעוויטש, אויפן פּערלאַנג פון אַהרן געטון בלויז לעגאַלע זאַכען, די אַרטיסטקע האָט אָבער געהאַרפט צוגרייטען דעם גראַף, אַז ער זאָל זיך נישט דערשרעקען ווען מ׳וועט איהם הייסען טון און פילערליגען עפּעס אַ „לינקען“ ענין. די מוז איהם שוין מאַכען פאַר אַ קרבן, דאָס וועט שוין גאָרנישט העלפען, ס׳וועט זיך באַר ווי וויים פּאָהיג דער נייער קרבן וועט זיין, כדי צו וויסען ווי גרויס אַרבייט מ׳קען אויף איהם אַרויפלייגען....

דער גראַף איז אויך אַוועק פון אַהרן, וועלכע האָט זיך גענומען צו איהר בלייששטיפט און איבערגעהאַנגען איהר פוטער אויף די אַקסלען. אַזוי האָט זי געפלעגט צו אַרבייטען, אין דערזעלבער צייט האָט באַנעצקי געזאָגט צו רובינען, וועלכער האָט זיך געפינען אין דעם קאָמיסאַריס צימער.

— רובין, גענוי אָבסערווירען די אַרטיסטקעס וואוינונג, אָבער אַזוי אַז דו זאָלסט נישט בעמערקט ווערען.

— נישט מעהר ווי אָבסערווירען אַ וואוינונג דאָס איז אַ קלייניגקייט, האָט רובין געענטפערט.

— דערווייל דאַרף איך נישט מעהר.

אַראָס וואוינונג איז שוין פון דעם מאָמענט אָן נישט אַרויס פון רובינס אויגען, כעטשמייט זיך, אַז ער איז אַליין געווען פעראינטערעסירט איך דעם ענין. דערייבער האָט ער איהם געוויסענהאַפט געוואָלט אַדורכפיהרען.

קאַפּיטעל 22

באַנעצקי ענטדעקט סודות

לאָדז איז געגאַנגען אויף רעדלעך. די אויסער געוועהנליכע קרימינעלע סענסאַציעס אין דער לעצטער צייט האָבען אויפגערודערט אפילו דעם גלייכגילטיגסטען מענשען, בעזונדערס די לעצטע צוויי פּאַסירונגען מיט דער מאַסען-פערסמונג ביים מענער-וועכטער סטעפאַן גאָנשאָר, און דאָס ענטלויפען פון דער פרוי ראָזען, די מערדערין פון ווייסען, פון דער טורמע האָט ממש אויפגערודערט די גאַנצע שטאָט. ס׳איז פאַר קיינעם קיין שום ספק נישט געווען אַז די מערדערין ראָזען איז אַרויסגענומען געוואָרען דורכ׳ן קאָמיסאַר באַנעצקי, וועלכער איז ענטלאָפען מיט דער פרוי ראָזען.

דאָס איז געווען די גרעסטע סענסאַציע. באַנעצקי איז אָנגעגאַנגען פאַר דעם געוויסענהאַפטסטען פּאָליציי-בעאַמטען, מ׳האָט איהם אויך געהאַלטען פאַר דעם פעהיגסטען. ס׳איז פאַר קיינעם נישט געווען קיין ספק, אַז באַנעצקי האָט זיך מיט דער גאַנצער אויפריכטיגקייט און יוגענד-ברען גענומען זיך אויפצוקלעהרען די לעצטע פּאַסירונגען, אויף איהם האָט מען געלעגט גרויסע האָפנונגען, מ׳האָט געגלויבט אַז איהם וועט זיך דאָס איינגעבען. מיטאַמאָל אַזאַ ענטוישונג, באַנעצקי איז פערשוואונדען אַהן געוואָרען אַהן אימיצען צו זאָגען איין וואָרט. אַהן צו געבען צו דערקענען אויף זיך, אַז ער פּלאַנט אַזאַ שרעקליכע איבעראַשונג. אַלע האָבען וועגען דעם גערעדט: קליין און גרויס. אָרים און רייך, אינטעליגענטען און דאָס פּראָסטע פאָלק.

ביי אַ שמועס וועגען די לעצטע פּאַסירונגען האָבען אויך אין איצטיגען מאָמענט געשמועסט דער באַנקיר הערמאַן טאַובע מיט דער פרוי גאָלד.

— אַלץ איז איין זאַך, האָט טאַובע געזאָגט, איין ענין איז אָפּהענגיג פון צווייטען, איין ענין איז ענג צוזאַמענגעבונדען מיט׳ן צווייטען, מ׳וואָלט דאָס געדאַרפט האָבען אימיצען מיט שלמה המלך׳ס חכמה, אַז ער זאָל דעם ענין אויפקלערען. דאָס ווערען פשוט משוגע און קענען זיך מיט דער גאַנצער געשיכטע נישט קיין עצה געבען.

(פאָרטזעצונג קומט)

דעם ענין. דעריבער האָט ער איהם געוויסענהאַפט געוואָלט אַדורכפיהרען.

גאסען-פרויען הערשען איבער דייטשלאנד

100 דייטשע פראפעסארען בעשטעטיגען, אז די ביבעל איז געשריבען פון עכטע דייטשע

אין גיכען וועלען מיר קענען לעזען אין די היטלעריסטישע צייטונגען אזעלכע קליינע נאטיצען:

„דער האפנונגסלאזער קראנקער האנס שולצע, געוועזענער סאציאליסטישער פיהרער, איז נעכטען אויף רחמנות אפגעסמ'ט געווארען פון דעם דאקטאר, אום צו פארלייכטערען זיין טויט“.

וואס פאר א ברייטען פעלד אזא הענקער־געזעץ וועט עפענען פאר מענער, וואס ווילען כשור ווערען פון זייערע קראנקע ווייבער, פאר איידעמס וואס ווילען פטור ווערען פון זייערע שוויגערס, פאר הארצלאזע קינדער, וואס ווילען גיכער בעקומען די ירושה! א קליינער קאטאר, אדער מאגען־פעהלער, א פערטרויליכער דאקטאר, וואס פערשטעהט א געשעפט... און דער קאטאר פערוואנדעלט זיך אין א האפנונגסלאזער קראנקהייט; דער דאקטאר בעקומט רחמנות — און פארטיג. א צעטעל ווערט אויסגעשטעלט, און דער מאן קאן א צווייטען מאל חתונה האבען, אדער די שוויגער בעקומט א שעהנע בעגרעבעניש, אדער טאטע־מאמע לאזען איבער א שעהנע ירושה. דא וועט שוין, לויט דעם נייעם היטלעריסטישען געזעץ, דער דאקטאר קאנקורירען מיט'ן הענקער.

די שעהנע דאמען פון די בערלינער אונטערוועלט זענען פלוצלונג אין היטלערס דייטשלאנד אויפגעריכט געווארען.

פריהער, אין דער דעמאקראטישער דייטשלאנד, האט מען זייער פאך בעטראכט פאר אן אומפערמיידליכען אומגליק. דאס איינציגע, וואס די רעגירונג האט געטאן, איז געווען אפצוהיטען, זיי זאלען קיין קראנקהייטען נישט פערשפרייטען אין פאלק. איצט האט היטלער ערקלערט זייער ארבייט פאר אלגעמיין נוצליך, דאס „בערלינער טאגעבלאט“ פון דעם 31. אויגוסט, 1933, שרייבט וועגען דעם פאלגענדעס:

„ביי נישט־געזעלשאפטליכע גרופען מענשען ווי גאסען־פרויען און זייערע בעשיצער, די אלפאנסען, ביי בעטלער און גאסען־מענשען און נאך עהנליכע טיפען, וועט מען זעהר שטארק נאכקוקען און אויספארשען ביי יעדער ווענדונג זייערע נאך הילף.

יעדע אונטערשטיצונג וועט זיי אויסגעגעבען ווערען נאר דאן, ווען זיי וועלען דורכפיהרען זייער אלגעמיין־נוצליכע פליכט־ארבייט. מען רעכענט, צום ביישפיל, אז גאסען־פרויען וועלען מוזען דורכפיהרען זייער פליכט־ארבייט פון אכט ביז צעהן א זייגער אינדערפריה“.

וואו און ווי אזוי וועלען די דאזיגע דאמען אויספיהרען זייער „אלגעמיין נוצליכע פליכט־ארבייט?“ דאס ווייזט דאס „בערלינער טאגעבלאט“ נישט אן, צי אין ארבייטס־הייזער, צי אין די היטלעריסטישע קאזארמעס, צי אין די קאבינעטן

פון דוד איינהארן.

פון די היטלעריסטישע פיהרער — דאס איז נישט בעקאנט.

אויך ווייזט דאס „בערלינער טאגעבלאט“ נישט אן, צי די גאסען־פרויען מוזען זיין פון דער עכט־גערמאנישער ראסע, בלאנדע און בלוי־אויגיגע, אדער די ראסען־פראגע שפילט דא קיין ראלע נישט. דאס אליין, קענטיג, וועלען בעשטימען די היטלעריסטען אליין. מען מוז צוגעבען, אז אין דעם פאך זענען זיי ספעציאליסטען. ווי בעקאנט, איז זייער הייליגער נביא, הארסט וועסעל, וואס האט אנגעשריבען זייער הימן, ער איז דערהרגעט געווארען פון זייבעם א קאנקורענט אין דעם צימער פון זייער „כלה“.

א צווייטען, א שוער, האט גערינג בעשטימט אלס פיהרער פון די שוועדישע היטלעריסטען.. איצט איז דער דאזיגער ריין־ראסיגער פיהרער, א יונג מיט'ן נאמען ק. ב. צעטערשטרעם, פאר'משפט געווארען אין שוועדען צו פיר מאנאטען טורמע, פאר צווינגען זיין פרוי צו פראסטיטוציע. דריי יאהר נאכאנאנד האט ער געלעבט אויף איהר „ארבייט“, דאס געלד, וואס ער האט בעקומען פון גערינגען, האט ער געהאלטען בלויז פאר א זייטיגער פרנסה.

מען זעהט בעשייפערליך, אז די היטלעריסטען פערשטעהען זיך אויף דעם געשעפט. איצט ווערט קלאר, וואו עס ליגט די „אלגעמיין נוצליכע ארבייט“ פון די גאסען־פרויען. די דייטשע היטלעריסטען וועלען זיך מסתמא שטארק וואונדערען אויף די שוועדישע ריכטער, לויט'ן היטלער־בעגריף, האט די פרוי פון דעם שוועדישען היטלעריסטישען פיהרער דורכגעפיהרט אן „אלגעמיין־נוצליכע זאך“, אויסהאלטענדיג מיט איהר „ארבייט“, דעם צוקונפטיגען „דיקטאטאר פון שוועדען“.

אבער אום אלעריי צבוע'קעס און פרומע אלטע היטלעריסטישע ווייבער זאלען נישט שטערען די דאמען אין זייער „נוצליכער ארבייט“, האט איצט דער פיהרער פון די היטלער־באנדעס, רעהם, ארויסגעלאזען פאלגענדען בעפעהל:

„דער אויבערשטער ס־א פיהרער.

„נומער 33־1499.

„וועגען דער פערשפרייטונג פון היפאקריטיסמוס קאנטיג, אז צוליב מאנגעל אין אנדערע צוועקמעסיגערע ארבייט, גיבען זיך אפ איינצעלנע פערזאנען און גרופען מיט דער ארבייט מאראליש צו בעניי'ען דאס דייטשע פאלק.

„כל זמן די דאזיגע בענייער טוען זייער ארבייט צווישען בעקאנטע אדער אין בראשורען אדער דורך צייטונגען, קען מען עס נאך פערטראגען שעדליך אבער ווערט דאס, ווען די דאזיגע פערזאנען נעהמען אפטמאל זייער ארבייט אין נאמען פון דער מלוכה אדער פון פארטיי־אמטען.

„עס איז א פאקט, אז דער דאזיגער ספארט האט די לעצטע צייט אנגענומען א ווילדען כאראקטער. אזוי צום ביישפיל, זענען אלעריי משוגענע פעראָרדענונגען ארויסגעלאזען געווארען אין פערשידענע בעדער. די דייטשע פרוי ווערט פערבאטען צו פארבען זיך און צו פודערען זיך, אדער צו רויכערען אין די סאלאנען, אין די גרויסע שטעט ווילען די צבוע'קעס אויסראטען אלע כערגעניגענס־לאקאלען, וואס דינען נישט פאר רעסטאראנען.

„געגען די אזוי־גערופענע גאסען - פרויען ווערט אויך געפיהרט דער קאמף, וועלכער איז געגען די פאקריטיש און בריטאל. און ווער רעדט נאך פון שטאנדפונקט פון פאלקס־געזונדהייט, דא ברענגט דאס צו גרויסע שאדענס“.

געגוג מיר דארפען מעהר נישט ברענגען קיין אויסצוגען פון דעם דאזיגען אויפרוף, איצט איז שוין קלאר די געמיינע נוצליכקייט פון די גאסען־פרויען אין היטלערס דייטשלאנד.

עס פרעגט זיך נאר, פארוואס האט מען זיי געגעבען אזא מאדנע צייט — פון אכט ביז צעהן א זייגער אינדערפריה?

* * *

עס וועט מסתמא נישט לאנג געדויערען, און דייטשע גלחים און ביבעל־קענער וועלען געפינען ביי ישעי' הנביא און ביי ירמיהו און אין תהלים גאנצע פסוקים, וואס וועלען בעווייזען היטלערס גרויסקייט און מאכט, אז המן איז געווען אן עכטער ארישער (א מעגיש פון דער גערמאנישער ראסע), איז דאך קלאר, און עס וועלען זיך געפינען געלעהרטע, אין דייטשלאנד, וואס וועלען בעווייזען, אז היטלער איז א דירעקטער אור־אייניקעל פון המנ'ען צי פון ויזתא'ס צווייג, צי פון די אנדערע זיהן פון המנ'ען, איז נישט וויכטיג.

מיר וועלען זיך אפשר דערוויסען פון די דאזיגע פראפעסארען, אז מגילת אסתר האט אנגעשריבען א פערסיער, נאר דער יוד מרדכי האט די גאנצע געשיכטע געפעלשט. און אסתר אליין איז גאר געווען א בלאנדע דייטשקע מיט בלויע אויגען. דוד המלך איז אויך געווען אן ארישער, ווייל ער שטאמט פון רות און רות איז, ווי בעקאנט, נישט געווען קיין יודיש קינד. ישעי' בן עמוץ האט געשטאמט פון דער דייטשער שטאט מעץ, און די יודען האבען בלויז פערדרעהט זיין נאמען.

מיט איין ווארט, די גאנצע ביבעל האבען געשאפען די דייטשען. אזא בוך איז שוין טאקע ארויס מיט צעהן יאהר צוריק. עס איז געשריבען פון א היטלעריסט, אזוי, וואס בעווייזט, אז דער גן־עדן איז געווען אין אסט־פרייסען, די אבות זענען געווען עכטע דייטשען. איבערהויפט לוט, דער שיכור איז שוין דאן געווען א ראסיסט, אן אנהענגער פון ריינער דייטשער ראסע. דער בוך איז איצט הייליג ביי די היטלעריסטען.

אט איז געקומען דער בלוטיגער הערשער פון ביירען, דער יודען־מערדער פון נירענבערג, שטרייכער און האט דאס אין בערלין פאר הונדערט פראפעסארען „פעסטגעשטעלט“, און אלע הונדערט פראפעסארען האבען איהם אפלאדירט.

דאס איז געווען אויף דער בילדער־אויסשטעלונג וואס דער ראסען־פאנאטיקער הערמאן ווירט האט ארגאנאיזירט אין בערלין. אויף דער אויסשטעלונג זענען געווען פערזאמעלט הונדערט בערלינער פראפעסארען, שטרייכער איז פאר זיי ארויסגעטראטען מיט פאלגענדער רעדע:

„די פריהערדיגע דייטשע וויסענשאפט האט בען געמאכט יודען און גלחים, און אלץ, וואס זיי האבען געזאגט, איז א צידערעכטיגער ליגען. עס איז א שווינדעל, וואס זיי האבען געזאגט, אז יודען האבען אנגעשריבען די ביבעל; א ליגען איז, אז די יודען האבען אנגעשריבען דעם תהלים און דעם שיר־השירים. ניין, קיינמאל נישט! יעדער בלייבט, וואס ער איז, און וואס ער איז שוין מיט טויזענדער יאהרען צוריק געווען. וואס איז אבער דער יודע? א חזיר, א חיה! דאס איז ער אויך אמאל געווען, און דעריבער איז אוממעגליך, אז ער זאל האבען פערפאסט די ביבעל“.

די דאזיגע רעדע האבען הונדערט פראפעסארען אפלאדירט מיט בעגייסטערונג.

עס פרעגט זיך נאר איין זאך: צי איז די גאנצע דייטשע קולטור, די גאנצע גייסטיגע ענטוויקלונג איהרע נישט געווען א בלאף, אויב א פאלק און זיין אינטעליגענץ קאן אין פערלויף פון איין יאהר א־אפגעדערען צו א צושטאנד פון נידעריגע אומוויסענדע בהמות? אדער זענען די דייטשער אזעלכע טרוסען, אויב זיי זענען גרייט, אויס מורא פארן בייטש, צו פערניכטען זייער קולטור און לאזען איהר בעשפייען פון אזעלכע גראב־יונגיש באנדיטען?

ווראים באמת צי וואס דארף א היטלער יונגערמאן קענטעניסען און וויסען? אזא איינעם קען מען דאך איינרעדען, אז יודען האבען נישט אנגעשריבען די ביבעל, אז היטלער איז א גאט, אז אלע פעלקער, אויסער די דייטשען, זענען גארנישט..

דער ווילדער אור־אלטער גערמאנער האט אויך גארנישט געוואוסט, און ער האט די ביבעל און אנדערע וויסענשאפטען נישט געלערנט. דער מענש איז, לויט די היטלעריסטען, בעשאפען געווארען צו מארשירען, צו שלאגען, צו פרעסען, צו זויפען, און צו שרייען: „הייל היטלער!“ און צו דעם דארף מ'ען טאקע נישט קיין וויסען, וויסענשאפט — דאס איז דאך אויך א יודישער שווינדעל.

קלאנג-קינא
CAPITOL
GRETA GARBO
אלס קורטיזאנע.
— ווי אויך דער אבגאט פון די פרויען
CLARK GABLE
אין פילם אונט. נאמען:
ZUZANNA LENOX
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע.
נעכסטער פראגראם: KING-KONG
אנהויב אין געוועהנל. טעג 4,30 נאכמ.
שבת און זונטאג 12 בייטאג.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צענעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוועגד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

Dr. Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען. מענער-שוועכע
אויפנאהמס-שעה'ן פון 1–8 מיטאג און 5–9 אוונט.

ארטאפעדישער אנשטאלט
פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 281-81

די טרייסט! פון ל. ראמאירים.

(ערצעהלונג)

נור די אליין האט דערמאלט געהערט און געזאגט — און איהר יעדער ווארט איז געווען דער ריינער אמת — האט זי געוואלט מיטלייגען זיך מיט איהם אין זיין קבר אריין, בעגראבען ווערען מיט איהם צוזאמען. אהן איהם איז סיי ווי סיי איהר לעבען קיין לעבען נישט; זי וועט זיין עגער ווי געשטארבען. מען האט איהר אבער נישט דערלאזט לייגען זיך מיט איהם אין קבר אריין, בעגראבען ווערען מיט איהם צוזאמען — זי האט געמוזט בלייבען לעבען א לעבען, וואס איז ערגער ווי געשטארבען.

זייער לעבען צוזאמען איז געווען גאר א קורצער, א קנאפער יאהר נאך זייער חתונה, ווען זייער ליבע איז אזוי שטארק און נאך שטארקער געווען; זי אין אנהויב ווען זיי האבען זיך בעקענט און פערליבט, האט ער זיך אוועקגעלייגט מיט דער איבערפלוענציע און איז שוין פון זיין בעט נישט אויפגעשטאנען.

האט זי מיט איהם אין קבר נישט געקאנט זיך מיטלייגען.

יעדען טאג, אין פריהמארגען, ווען אויפ'ן בית עולם איז נאך שטיל געווען, איידער מען האט אנגעהויבען ברענגען אהין מתים, איז זי פון איהר הויז ארויס, ארויף אויפ'ן בית־עולם און צוגעקומען צו זיין קבר. זי האט מיטגעבראכט אן אויפשטעלבענקעל מיט א לייוואנטענעם זיץ, אוועקגעזעצט זיך ביי זיין קבר, געגאסען מיט טרעהרען, צו איהם גערעדט ווי צו א לעבעדיגען, איבערגעערדט רייד, וואס זיי האבען דורך זייער לעבען צוזאמען גערעדט, וואס זיי האבען גערעדט ווען זיי זענען נאך פערליבטע חתן־כלה געווען.

אלע טאג אזוי, וואכען, מאנאטען אזוי. נומען בעווייזען מענשען, עס האט דארט אנגעהויבען ווערען „לעבעדיג“, האט זי זיך אויפגעשטעלט, איהרע טרעהרען אויסגעווישט, גענומען ס'בענקעלע אונטער'ן ארעם און זיך געלאזען צום ארויסגאנג.

איהר האט זיך געוואלט זיין אויפ'ן בית־עולם אליין — זי מיט איהם — נישט געשטערט ווערען פון פרעמדע, דייטיגע, א פערשווערונג פון זייער ליבע זענען די פרעמדע, זייטיגע מענשען געווען.

זי איז געווען אזוי אריינגעטאן אין איהר אומגליק, אין יענעם, וואס איז אין קבר געלעגען, אז פאר א לענגערע צייט האט זי אפילו נישט געוואוסט, אז אויפ'ן בית־עולם, נישט ווייט פון איהר, איז אנגעקומען נאך א מענש, פערבראכט דארט יעדען טאג א געוויסע צייט ביים קבר פון א ליבער און טייערער פערשטארבענער; ווארים דורך דער גאנצער צייט וואס זי איז ביים קבר געזעסען האט זי אפילו אויף א מינוט איהרע אויגען פון דעם בערגעל ערד נישט אראפגענומען, און זיך אויפשטעלענדיג און לאזענדיג זיך צום ארויסגאנג זענען איהרע אויגען געווען צו דער ערד געצוינקען. זי האט די וועלט נישט געוואלט אנקוקען — די ערד איז איצט איהר וועלט געווען.

דער נייער אנגעקומענער קלאגער אויפ'ן בית־עולם איז געווען א ליבעדיגער מאן, וואס האט זיין פרוי פערלארען. פלעגט ער יעדען טאג קומען דארט אויפ'ן בית־עולם און שטעהן א ווילע ביים קבר פון זיין פערשטארבענער ליבער פרוי. ער פלעגט נישט וויינען, צום קבר נישט רעדען, נאר שטעהן מיט א געזונקענעם קאפ און קוקען אויפ'ן קבר, קוקען און זיפצען: ווען נישט־יעצט האט ער אויך צ'זאגט ארויסקריגען א טרעהרע.

איינמאל האט פלוצלונג א גאס געטאן א רעגען. האבען די בידע געמוזט לויפען צום ארויס־... ..טאן. זי האט זיך שטארק דערשראקען, דערוועהנ־דיג לעבען זיך איינציגען א מענשען. זי האט געמיינט, אז זי איז דא אינגאנצען אליין.

אנקומענדיג אויף יענער זייט צוים זענען בידע געווען דורכגעווייקט פון רעגען.

— אויב איהר ווילט — האט ער צו איהר געזאגט — געהט אריין אין מיין אויטא, וועל איך אייך צופיהרען וואוהין איהר דארפט.

— איך דאנק אייך — האט זי געזאגט — איך וואוין נישט ווייט פון דאנען. אויב איהר ווילט זיין אזוי גוט.

ער האט געעפענט די טיר. זי איז אריין נאך איהם. זי האט איהם געזאגט וואוהין צו פאהרען. אין א פאר מינוט ארום זענען זיי שוין געווען ביי איהר טיר.

זי האט איהם נאכאמאל בעדאנקט און איז א־יין אין הויז.

אויף מארגען האט ער ווייטער געזעהן איהר שווארצען רוקען ביי א קבר, ווי ער האט עס געזעהן אין פריהערדיגע טעג. אבער איצט האט ער שוין געוואוסט, אז אין די שווארצקייט איז דא א שטיק בלאסקייט מיט גרויסע ברוינע אויגען. ער האט פערשטאנען, אז זי איז אין א שווערען טרויער, אזוי ווי ער אליין — א חבר'שע זיינע אין טרויער. ער וואלט צופרידען געווען צוצופיהרען איהר צו איהר הויז, ווי ער האט עס געטאן נעכטען אין רעגען. ער וועט אבער נישט צוגעהען איהר דאס אנבאטען, ווי קען ער?... דער שווארצער רוקען זיהערער האט איהם געזאגט, אז ער טאר אזא זאך נישט טאן... ער טאר נישט צוקומען צו איהר מיט רייד.. קיינער טאר צו איהר נישט צוקומען אין איהר טרויער...

הייגט האט ער אויפ'ן בית־עולם פערבראכט א ווייליגקע לענגער ווי אלע טאג פריהער... ער וועט איהר אפפיהרען צו איהר הויז... ער האט זיך אבער נישט געקאנט דערוואַרטען זי זאל זיך אויפהויבען פון איהר בענקעל און געהן צום טויער.

אזוי אויך מארגען און איבערמארגען. ער האט געוואַרט, זי זאל זיך אויפהויבען און נעהמען געהן, און ער האט זיך נישט בעקאנט דערוואַרטען.

— איך פאהר אויף אייער וועג — האט ער געזאגט, — איך וואלט זעהר צופרידען געווען צו צופיהרען אייך צו אייער הויז.

זי האט נישט געקאנט איהם אפזאגען.

— איך קום אויף יעדען טאג צו א קבר — האט ער געזאגט, — ס'איז נישט ווייט פון אייך, אבער איהר זעהט מיך קיינמאל נישט. מיין קבר איז אויף דער אנדער זייט וועג.

ער האט געוואלט וויסען צו וועמעס קבר זי קומט אלע טאג, און זי האט איהם געזאגט.

— אין קבר ליגט בעגראבען מיין גאנצע וועלט, מיין גאנצער לעבען.

און זי האט איהם געזאגט, ווי זי איז יעדען טאג בערייט צו לייגען זיך אין קבר נעבען זיהם, ווען עס וואלט נאר געווען א מעגליכקייט דערפאר, ווען מען וואלט איהר דערצו דערלאזען.

ער האט איהר דערצעהלט פון זיין אייגענעם צער, וואס פאר א טייערע פרוי זיינע איז געווען— נאך אזא פרוי און א מאמע איז קיינמאל אויף דער גאנצער וועלט נישט געווען.

צופאהרענדיג צו איהר הויז זענען זיי געווען אין רעכטען מיטען איבערגעבען זיך כון זייערע שווערע פערלוסטען; אין לויבען דיערע פערלוירענע טייערע. איז זי נאך געבליבען זיצען א ווילינקע נעבען איהם, דערצעהלט די רייד.

* * *

דער ערשטער יאהרצייט נאך איהר פערשטארבענעם מאן איז אויסגעפאלען אביסעל פריהער פון דעם ערשטען יאהרצייט נאך זיין פערשטארבענער פרוי — האבען זיי נאך געמוזט אביסעל אונטערוואַרטען און ווען די מצבות זענען שוין פעסט געשטאנען אויף בידע קברים, האבען זיי געשטעלט א חופה־

ביאגראפיע פון פערשטארבענעם לעא מאצקין

פאריז (יט"א) לעא מאצקין איז געבוירען געווארען אין 1867 אין בראוואדי, קיעווער גובערניע. צוזאמען מיט נחמן סירקין און יוסף לוריע האט ער אין 1889 געגרינדעט אין בערלין דעם ערשטען יודיש-נאציאנאלען סטודענטען-פעראיין. נאכ'ן אויפטרעטען פון דר. הערצל האט זיך דער פערשטארבענער אנגעשלאסען אין פאליטישען ציוניזם און זייט דעמאלס האט ער פארנומען א פיהרענדע שטעלונג אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. אויפ'ן ערשטען ציוניסטישען קאנגרעס אין באזעל איז מאצקין ארויסגעטרעטען אין פערטיידיגונג פון דער געגענווארטס-ארבייט אין גלות, בעזונדערס אויפ'ן קולטור-געביט.

אין 1901 איז מאצקין געווען איינער פון די גרינדער פון דער דעמאקראטיש-ציוניסטישער פראקציע".

אין משך פון דער וועלט-מלחמה האט ער א געוויסע צייט געלייטעט דאס קאפענהאגענער ביורא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און האט אין די סקאנדינאווישע לענדער ארגאניזירט א הילפס-אקציע פאר די נויטליידענדע יודען אין די קריגס-געביטען.

אין 1919 איז ער געווארען גענעראל-סעקרעטאר (און שפעטער עקזעקוטיוו-פרעזידענט) פון "קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס" אין פאריז. מיט זיין ארבייט אין דעם פאריזער קאמיטעט האט לעא מאצקין זיך ערווארבען גרויסע פערדינסטען פאר'ן שוץ פון די יודישע מינדערהייטען.

לויט מאצקינ'ס איניציאטיוו איז אין 1920 אויפגערופען געווארען די ערשטע יודישע וועלט-הילפס-קאנפערענץ, אויף וועלכער עס איז אנגעהויבען געווארען די אקציע צו קאארדינירען אלע יודישע הילפס-אינסטיטוציעס.

זייט 1925 איז מאצקין געווען פרעזידענט פון אלע ציוניסטישע אקציאנס-קאמיטעטען און פרעזידענט פון אלע ציוניסטישע קאנגרעסען.

לעא מאצקין האט מעהרערע מאל רעפרעזענטירט די יודישע זאך אויף אינטערנאציאנאלע קאנגרעסען און קאנפערענצען, אזוי אויף די קאנגרעסען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, קאנגרעסען פון די פעלקער-בונד=ליגעס א. אנד. ער איז אויך געווען אויסערסט אקטיוו אויפ'ן פארום פון פעלקער=בונד ביים בעהאנדלען יודישע אנגעלעגענהייטען.

דאס לעצטע האלב-יאהר פון לעא מאצקינ'ס לעבען איז געווען בעזונדערס אויסגעפילט מיט דער אונערמידליכער טעטיגקייט אין קאמף ארום דער פערטיידיגונג פון די רעכט פון דייטשען יודענטום. אין מאי ה. י. איז ער געווען דער רוח=החיים פון דער יודישער דעלעגאציע אין זשענעווע. וואס איז דארט געווען טעטיג ביים בעהאנדלען דאס פראבלעם פון דייטשען יודענטום (אין צוזאמענהאנג מיט דער בערנהיים=פעטיציע) דורך דעם פעלקער-בונד=ראט. זייט מאי האט לעא מאצקין זיך בעטייליגט אין אלע יודישע צוזאמענקונפטען. וואס זענען גערופען געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דער לאגע פון די דייטשע יודען.

אומעטום איז לעא מאצקין ארויסגעטרעטען אונטער'ן לאזונג פון אונאפגעשוואכטען קאמף מיט'ן היטלער=בארבאריזם, פערטיידיגענדיג (בעזונדערס אויף דער זשענעווער יודישער וועלט-קאנפערענץ פון אויגוסט ה. י.) דעם פרינציפ פון באיקאטירען דאס היטלער=דייטשלאנד. דאס לעצטע מאל איז לעא מאצקין עפענטליך ארויסגעטרעטען מיטוואך פאריגע וואך אויף דער שלוס=זיצונג פון דער לאנדאנער הילפס-קאנפערענץ פאר די דייטשע יודען, בעמאנענדיג אין זיין לעצטער רעדע, אז די מאס-מיטלען, וואס די קאנפערענץ האט בעשלאסען, זענען נישט=גענוגענדע און עס בלייבט נאך צו בעשליסען דעם גאנצען קאמפלעקס פאליטישע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט די יודען=רדיפות אין דייטשלאנד.

לעא מאצקין האט אויך זיינע סטודענטען-יאהרען (ער האט אבסאלווירט די פילאזאפישע פאקולטעט אויף דער בערלינער אוניווערזיטעט) געפיהרט א זעהר ריהרעוודיגע פובליציסטישע טעטיגקייט, וועלכע ער האט אבער אפגעלאזען אין די לעצטע יאהרען פון זיין לעבען. פון 1908 ביז 1914 האט ער רעדאגירט די "רוסישע קארעספאנדענץ" (אין דייטש), וועלכע איז געווען געווידמעט דער רוסישער פרייהייט-בעוועגונג און דעם קאמף פאר דער רעכטליכער עמאנציפאציע פון די רוסישע יודען. לעא מאצקין האט אויך ארויסגעגעבען א צווייבענדיג ווערק "יודען-פאגראמען אין רוסלאנד" (קעלן און לייפציג, 1910). אין וועלכען ער האט איבערגעגעבען די געשיכטע פון די צארישע פאגראמען זייט די 80-גער יאהרען ביז 1905 – 1906.

אנטי-דייטשע באיקאט-בעוועגונג
אין די לענדער פון לעוואנט

ווארשא (יט"א) די טעג האט זיך קיין ווארשא אומגעקערט פון א רייזע קיין א"י, טערקיי, גריכענלאנד און רומעניען, רעד. שמואל וואלקאוויטש, וועלכער האט אין א געשפרעך מיט'ן יט"א-פארשטעהער איבערגעגעבען וועגען דעם שטאנד פון דער אנטי-דייטשער באיקאט-בעוועגונג אין די דורך איהם בעזוכטע לענדער..

עס דארף קודם כל געזאגט ווערען, ערקלערט רעד. וואלקאוויטש, אז אין אלע לעוואנט-לענדער האבען יודען ספאנטאן אנגעהויבען דעם באיקאט פון דייטשע סחורות תיכף נאכ'ן אויסברוך פון די יודען-פערפאלגונגען אין היטלער-לאנד.

אין א"י שטעלט זיך פאר דער קאמף מיט'ן היטלעריזם זעהר קאמפליצירט. די אפיציעלע ציוניסטישע ספערען פערהאלטען זיך נייטראל. די העברעאישע פרעסע האט וועגען באיקאט געשוויגען. און דאך ווערען דא"ט ענע"גיש באיקאטירט דייטשע סחורות, הגם די אקציע איז נישט ארגאניזירט.

האבענדיג א מאנדאט פון פוילישען באיקאט-קאמיטעט, האב איך אין א"י געזוכט אלדאס מעגליכע, כדי צו פערשטארקען די באיקאט-אקציע. מיט אן אינטערוויו אין "הארץ" און א רייה אפגעהאלטענע פערזאמלונגען, בעזונדערס מיט פוילישע יודען, האט זיך איינגעגעבען צו שאפען א קרייז, וואס וועט זיך בערנעהמען אין זיינע הענד די באיקאט-אקציע.

אין טערקיי איז די לאגע אין דער הינזיכט ערגער צוליב דעם, וואס די טערקישע רעגירונג האט פערבאטען צו פיהרען אנטי-היטלעריסטישע פראפאגאנדע, דאס הייסט נישט, אז די טערקישע רעגירונג איז געשטימט אנטיסעמיטיש. זי וויל אבער נישט קיין אקציע נישט געגען און נישט פאר היטלערן. אגב, זענען מיט דער רעגירונגס-שטעלונג נישט מסכים אויך געוויסע טערקישע קרייזען, וועלכע זעהען אין באיקאט פון דייטשע סחורות א מיטעל צו דערהויבען דעם שטאנד פון דער איינענער טערקישער פראדוקציע.. אבער מחמת דער שטעלונג פון דער רעגירונג טראגט די באיקאט-אקציע אן אונטערערדישען און נישט-ארגאניזירטען כאראקטער. דער האנדעל מיט אימפארטירטע סחורות געפינט זיך אין א בעדייטענדער מאס אין יודישע הענד. צווישען די אימפארטערן ווערט אויך געפיהרט אן אינטענסיווע באיקאט-אקציע. פיל גרויסע האנדעלס-הייזער האבען אויך איבערגעריסען די בעציהונגען מיט דייטשלאנד.

אין גריכענלאנד קאנצענטרירט זיך די באיקאט בעוועגונג אין סאלאניקי. די דאָרטיגע יודען האבען אבער נישט געהאט קיין מאטעריאלען וועגען דער באיקאט-טעכניק. איך האב געשטעלט אין רשות פון אטענער יודען די מאטעריאלען פון פוילישען באיקאט-קאמיטעט, וועלכע זעלען — האלט איך — ביטראגען פאר דער שטארקונג פון דער באיקאט-אקציע.

אויך אין רומעניען איז די לאגע א זעהר קאמפליצירטע. דא ווערט דאך די אקציע פאראליזירט מחמת דער אנטיסעמיטישער בעוועגונג אין לאנד. די באיקאט-אקציע איז אין דעם לאנד ביז-איצט איינהייטליך. אזוי ווערט זי אינטענסיוו געפיהרט אין בעסאראביען, בעת אין אלט-רומעניען בעציהען זיך צו איהר געגנאטיוו די רעגירונגס-קרייזען.. לייהדער איז איגנאנצען צובראכען דער יודישער פראנט אין רומעניען, און דאס שטערט אונגעהויער דער גאנצער באיקאט-בעוועגונג. די "יודישע פארטיי" האט פראקלאמירט דעם באיקאט. זעהען געגען דעם ארויסגעטרעטען די אסימילאטארען, עטליכע לעצטענס האבען זיך געביטען, אויך זייערע שטימונגען. מען דארף אויך האפען, אז איצט וועט דער באיקאט אננעהמען ארגאניזירטע פארמען אויך אין רומעניען.

אן ערשט-ראנגיגען ארט פערנעהמט אין דער באיקאט-אקציע אין אלע לענדער די פראגע וועגען קוועלען, וואס זאלען פערטרעטען די ארויסגעשטויסענע דייטשע סחורות. עס עפענען זיך דער ביי מעגליכקייטען אויך פארן עקספארט פון פוילישע אויסארבייטונגען, לוידער אפער א עי די פוילישע ווירטשאפטליכע ספערען גארנישט געטון אין דער ריכטונג.

קלאנג-קינא=טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם
— I —
דער צעהנטער געליבטער
אין דער הויפט-ראלע Anna Ondra
— II —
"דער ארעסטאנט פון אינזעל קליבנד"
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאג—12.30 א זייגער בייטאג

א הייפעלע יודען אין יאפאן,
אבער צרות האבען זיי א סך

גראף אוטשידא'ס רעדע נעגען יודען.—ווי אזוי קומט דער היטלעריזם אין יאפאן?—ווי האלט עס בכלל היינט מיט די יאפאנעזער?—זענען דא מעגליכקייטען פאר א רעוואלוציע אין לאנד?-פון איין זייט הערשט די ווילדע, מיליטערישע קליקע, און פון דער אנדערער וואקסט א גרויסע אומצופרידענהייט צווישען פאלק.

מיט קנאפע 50 יאהר צוריק האט יאפאן נאך נישט געהאט קיין מיניסטעריום פאר פאלקס-בילדונג, ביי היינטיגען טאג כאפט ארום דער שול-נוצען אין יאפאן 99.47 פראצענט פון אלע יונגלעך, און 99.28 פראצענט פון אלע מיידלעך אינ'ם לאנד. ס'איז נאך נישטא קיין 23 יאהר, ווי די טאכטער פונ'ם סאמוראי אקי-קא האט אנגעוואוירען איהר חתן דערפאר, וואס זי האט זיך צוליב פערדינסט אנגעשטעלט אויף א מלוכה-פאסטען. דער יונגער מיוחס, נישט קענענדיג אויסהאלטען דעם בזיון, איז בעגאנגען כאראקירי (זעלבסטמארד דורך אויפטרענען זיך דעם בויך). ביי היינטיגען טאג קען מען שוין געפונען אין יאפאן נישט וועניג פרויען מיט דאקטאר-דיפלאמען. די לעצטע עטליכע צעהנדליג יאהר איז יאפאן גיגאנטיש אויסגעוואקסען. אין 1868 האט דער עקספארט פון יאפאן בעטראפען נישט מעהר ווי... 8 מיליאן דאלער, אין יאהר 1932 האט שוין איהר עקספארט דערגרייכט א ביליאן. פון א גרופע האלב-ווילדע, פערדרוקטע, ווייטע און עלענדע אינזלען אויפ'ן ווייטסטען מזרח פונ'ם אריענט איז ענטשטאנען א מלוכה, וועלכע ווערט נישט נתפעל פון א וועלט, שפייט אויף אלעמען אין קאשע, פרעטענדירט צו ווערען די הערשערין פונ'ם אזיאטישען מאטעריק און פערמעסט זיך צו שפילען די ערשטע פידעל אינ'ם קאנצערט פון די פערכאפערישע אימפעריאליסטישע מלוכות.

אבער צוזאמען מיט'ן עקאנאמישען וואוקס און די פערכאפערישע אפעטיטען וואקסען אינ'ם לאנד פונ'ם רויטען מארגען די קלאסען-געגענזאצען און קאנפליקטען צווישען די ארבייטער און ארבייטס געבער, עס וואקסט גיגאנטיש די פעראריימונג פונ'ם מיטעלשטאנד און קליינבירגערטום, די ארבייטסלאזיגקייט. דער דלות פון די אהנערדיגע פויערים און אלע אומפערמיידליכע בעגלייטער פון יעדער אינדוסטריעלער רעוואלוציע.

דער קאפיטאל אין יאפאן קאנצענטרירט זיך אין איינצעלנע הענד, עס וואקסען די גרויסע טראסטען און פירמעס אויפ'ן חשבון פון די הונדערטער טויזענדער און מיליאנען רואינירטע און פעראריימטע מיטעל-מענשען. די שווערע דעפרעסיע, די פערכאפערישע פאליטיק און דער שארפער באיקאט און שנאה געגען יאפאן, וועלכע די אנגעוויזענע פאליטיק האט ארויסגערופען ביי אלע שכנ'ישע לענדער — וואדפט ארויס אויפ'ן גאס מיליאנען ארבייטער, צוזאמען מיט דער רעזערוו-ארמיי ארבייטסלאזע און אנגעלאפענע הונגעריגע פויערים וואקסט מיט גיגאנטישע שריט א צווייטע רעזערוו-ארמיי פון אינטעליגענטע פראלעטאריער, גייסטיגע ארבייטסלאזע.

דער רעזולטאט דערפון איז — דער וואוקס פון אומצופרידענהייט און שטילער ברויזען פון די מאסען. אלס ביישפיל פונ'ם שנעלען וואוקס פונ'ם קלאסען-קאמף אינ'ם היינטיגען יאפאן איז וועגוג דער פאקט, דאס קארל מארקס'עס "קאפיטאל" איז אין דער לעצטער אויסגאבע אין פערלויף פון

(בריף פון יאפאן)

זעהר א קורצער צייט פובאנדערגעגאנגען אין יאפאן אין א האלבען מיליאן עקזעמפלארען. ס'פעהלט אויס און ס'דרוקט זיך א נייע אויסגאבע, דאס זעלבע איז אויך מיט אלע אנדערע ווערק פונ'ם מארקסיסטישען און ראדיקאלען געדאנק, וועלכע ווערען ממש צוכאפט, נישט קוקענדיג אויפ'ן דעספאטישען רעזשים.

פאר דער לעצטער צייט זענען ערשינען און פערשפרייט געווארען אין פיל הונדערטער טויזענד דער עקזעמפלארען דאס בעוואוסטע בוך פון לינדסיי וועגען דער פראבלעמען פון "פראספעריטאט" כיל ענגלישע ביכער, וועלכע טראקטירען רעוואלוציעס אין די אינערליכע געביטען און פארמען פונ'ם לעבען אין דער היינטיגער פאמיליע און געזעלשאפט — האלטען אויס פיל אויסגאבען און האבען גרויס ערפאלג.

א בעזונדערס שטארקען אפקלאנג האבען געפונען אין יאפאן די לעצטע געשעהענישען אין דייטשלאנד. די מיליטאריסטען און פאשיסטען אין יאפאן שפירען נאך מיט א שפאנענדען אינטערעס יעדע זאך, וואס עס קומט פאר ביי היטלערן. אין טאקיא זיצט היינט א ספעציעלער שליח פון אדאלף היטלער — א געוויסער פראפ. יודאלף העסס, וועלכער איז ספעציעל געקומען מיט דער אויפגאבע צו פאפולאריזירען און פערשפרייטען די אידעיען פון די נאציס אויפ'ן ווייטען מזרח און אין דער ערשטער רייה אין יאפאן. נישט קוקענדיג, וואס די צאהל יודען אין יאפאן איז לחלוטין אומבעדייטענד און כמעט לחלוטין נישט קענטיג אינ'ם פאליטישען און געזעלשאפטליכען לעבען פונ'ם לאנד האט היטלער'ס שליח אנגעפאנגען זיין ווילדע טיגע מסית פון דער הייפעלע יודען.

אין געוויסע קרייזען פון דער העכערער יאפאנישער געזעלשאפט האט זיך באלד אנגעפאנגען פיהלען סימנים פון יודען-האס און אנטיסעמיטישע טענדענצען. אמת, קיין גרויסע און טיפע וואָרצלען קען דער אנטיסעמיטיזם אין יאפאן נישט האבען, צו ווייט איז דאס פאלק פון יודען און האט פיל וויכטיגערע דאגות — דאך האט היטלערס שליח זיך גענומען צו דער ארבייט ערנסט. אויף ווי ווייט דער אנטיסעמיטיזם האט אנגעפאנגען זיך אריינכאפען אין די העכערע אנפיהרענדע קרייזען פונ'ם היינטיגען יאפאן איז געגוג דער פאקט, וואס דער יאפאנישער אויסערן-מיניסטער גראף אוטשידא האט אין איינע פון זיינע לעצטע דעקלאראציעס אין פאר לאמענט דורכגעווארפען אן אנטיסעמיטישע פראזע, דאס "די רעגירונג וועט שטרענג אכטונג געבען אויף די שעדליכע מאטען פון די יודען און מאסאנען".. די אנגעוויזענע פראגע פונ'ם גרעסטען דיפלאמאט פון היינטיגען יאפאן און די אומבעגרינדעטקייט פון דער פראזע האט געמאכט אן ערשיטערענדען איינדרוק אין די אנפיהרענדע אויסלענדישע יודישע קרייזען פונ'ם נאענטען אריענט און בעזונדערס אין שאנכאי. גראף אוטשידא האט זיך אלעמאל גערעכענט פאר א יודען-פריינד. בעת דער באלפור-דעקלאראציע האט דערזעלבער גראף אוטשידא געשיקט דורכ'ן יאפאנישען אמבאסאדאר א בעגריסונגס-דעפעשע צו דער יודישער קהלה פון שאנכאי. די ציוניסטישע ארגאניזאציע פון שאנכאי האט איהם דאן פערשריבען אינ'ם "גאלדענעם בוך". א גרופע יודישע כלל-טוער בראש מיט'ן ה' נ. ב. עזרא האבען זיך באלד געווענדעט אין טאקיא צום בעוואוסטען ביבליאפיל און געלערנטען יאפאנישען פראפעסאר יאניטשערא איאכא (דער מחבר פונ'ם בוך "דאס יודישע אפשטאמונג פון די יאפאנעזער"), געבעטען איהם דורכצוגעהן זיך זעהן מיט'ן גראף אוטשידא און איהם אויפקלערען דעם גרויסען טעות. פערשטעהט זיך, דאס פראפ. איאכא האט באלד געבעטען אן אוידיענץ. נאר קענטיג, דאס ער האט זיך גאר נישט דערשלאגען. און זיך ענטפער צו די יודישע כלל-טוער שרייבט פראפ.. איאכא, דאס ער סימפאטיזירט זעהר מיט די יודען און האט דעמזעלבען טאג געבעטען אן אוידיענץ, נאר מען דארף נישט פערגעסען, דאס גראף אוטשידא איז דער אויסערן-מיניסטער פון יאפאן און מיטגליד פון דער הויכער פאלאטע. זיין יעדער מינוט איז טייער און ער איז שטארק בעשעפטיגט... ווייטער ברענגט דער יאפאנישער געלערנטער א גאנצע רייה ראיות מיט פסוקים פון תנ"ך, דאס די פעלקער, וועלכע פייניגען יודען יועלען האבען א שלעכטען ס"ו און גאטס שטראף וועט זיך אויף זיי אויסגיסען.. פראפ. איאכא האפט, דאס אויך היטלער וועט פון גאט בעשטראפט ווערען...

די זעלבע כלל-טוער בראש מיט ה' עזרא, האבען זיך גלייכצייטיג געווענדעט מיט א בריף צום געהילפס-מיניסטער פון אויסערליכע ענינים סינעמעטשי, וועלכער איז א געוויסע צייט געווען אמבאסאדאר פון יאפאן אין שאנכאי, דער לעצטער האט ערקלערט, דאס די אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע פון געוויסע קרייזען אין יאפאן האט א גאנץ קליינעם ערפאלג. אזא אגיטאציע פערנעהמט קיין שום ארט און אינטערעס נישט אינ'ם לעבען פונ'ם היינטיגען יאפאן.

אונטערן דרוק פון די אנגעוויזענע פאקטען איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען אין שאנכאי א געזעלשאפט צו פערטיידיגען די יודען פונ'ם ווייטען אריענט פונ'ם אנטיסעמיטישען איינפלוס. דער ציל פון דער געזעלשאפט איז — אפשוואכען דעם איינדרוק פון דער היטלעריסטישער פראפאגאנדע אין יאפאן און כינע. ענטפערען אויף אלע אנפאלען פון די "נאציס" און דער פרעסע פונ'ם ווייטען אריענט אויף יודען. פעראפענטליכען אפט ארטיקלען אין דער יאפאנישער און כינעזישער פרעסע און אויפקלערען זיי וועגען די יודען; בראש פון דער געזעלשאפט שטעהען מ. נאבעלסטאן און עזרא.

בן—מנחם.

רעגיסטראציע פון יאר־גאנג 1913

היינט, דאנערשטאג, דעם 9 ד.ח. דארפען זיך צושטעלען צו רעגיסטראציע אין מיליטער־פאליצײ אישען ביורא (פיעטריקאווער 165) די יונגעלייט, וואס וואוינען אויפן שטח פונם 5 פאליצײ־קאמיסאריאט אויף די אותיות:

L Ł M

פון 13־טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

L Ł M N O

מארגען, פרייטאג, דעם 10 ד. ח. פון 5־טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

N O

און פון 13־טען קאמיסאריאט

P R S Sz

אויך דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע די יונגעלייט פון יאהרגאנג 1910 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער פליכט פון מיליטער־דינסט.

די פליכט צוצושטעלען זיך איז אויך חל אויף מענער, וועלכע זענען נישט אפיציעל קיין פוילישע בירגער און קענען נישט דערווייזען, אז זיי זענען בירגער פון אַן אנדער מלוכה, און וואוינען אין לאדז אויף אזויגערופענע „קארטי פאביטו׳ס“.

ווער ס׳וועט זיך נישט מעלדען צו דער רעגיסטראציע אין צנטשפרעכענדען טערמין וועט אדמיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) קאצפערקעוויטש (זגערזשער 54), י. שיטקעוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), סאקאלעוויטש (פשעיאזד 19), מ. ליפיעץ פיעטריק. 193, ריכטער און לאבאדא (11 ליסטאפאדא 86

יום־טוב פון 28־טען פולק

(א) דעם 11־טען נאוועמבער פייערט יעדעס יאהר דער לאדזער 28־טער פולק זיין יום־טוב. הײ־יאהר צוליב דעם, וואס די פולק־פייערונג פאלט זיך צונויף מיט דער פייערונג פון פוילענס אומאפהענגיגקייט, וועט דער יום־טוב זיין א זעהר אימפאזאנטער.

היינט ווערט די דייטשע פליטים אויסגעצאהלט די וועכענטליכע שטיצע

ווי מיר ווערען געוואויר, וועט דער הילפס־קאמיטעט פאר די פליטים פון דייטשלאנד היינט אויסצאהלען די פליטים די וועכענטליכע אונטער־שטיצונג.

דער קאמיטעט האט אויך געגעבען א קאנטא דעם פאראיין „נותן לחם“ אויף מיטאגען פאר די פליטים.

געכאפט דעם גנב ביי דער ארבייט

דערפאר האט ער בעקומען 4 יאהר תפיסה

(א) דעם 5 אויגוסט האט זיך אין דער וואוינונג פון בערעק פינקעל אויף קילמא 11 אריינגעריסען א פערשוין וועלכער האט געוואלט בערויבען די וואוינונג. ווען דער פערשוין איז געווען בעשעפטיגט ביי דער ארבייט איז אנגעקומען פינקעל און האט אלארמירט די שכנים, וועלכע האבען דעם גנב געכאפט. דאס איז געווען דער בעקאנטער גנב יוסף זינקלער. ער איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 4 יאהר טורמע.

ערעפנונג פון דער 19־טער בילדער־אויסשטעלונג

אין קונסט־פראפאגאנדע־אינסטיטוט

זונטאג 12 א זייגער ביטאג וועט פארקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער 19־טער אויסשטעלונג אין אינסטיטוט פאר קונסט־פראפאגאנדע אויף שענקעוויטש־פארק. דאסמאל שטעלען אויס די טאלאנטפולסטע מאלער, נינא אלעקסאנדראוויטש פון פאריז, טאדעאוש גראנאווסקי פון וארשא און דער בעקאנטער מאלער, דער לאדזער — נתן שפיגעל.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	79.00
3 פראצענטיגע בוידאוולאנע			—	38.00
4 „	דאלארוזבקא		—	48.50
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			52.75
8 „	ווארשאווער פאנד־בריף			45.00
8 „	לאדזער	„	„	41.50
ענגלישער פונט	—	—	—	27.96
דאלאר — אפיצ.	5.69,	נישט אפיצ.	—	5.72
גאלד־דאלאר —	—	—	—	9.02
גאלד־רובל —	—	—	—	4.70
דייטשער מארק	—	—	—	2.10

ראדיא־פראגראם

דאנערשטאג, דעם 9 נאוועמבער 1933

7,05 צייטסיגנאל. 7,20 גימנאסטיק, 7,35 מוזיק, 11 45 עקספארט־ידיעות, 11,55 קאמוניקאט און לויפענדע ידיעות, 12,05 צייטסיגנאל, 12.30 דארפישע ארקעסטערס, 2.00 קאנצערט, 3,30 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס־קאמער, 3,40 מוזיק, 4,40 פארלעזונג, 4,55 געזאנג, 5,20 געזאנג, 5,50 טעאטער־רעפערטואר און קאמוניקאטען, 6,00 פארלעזונג, 7,05 פערשידענעס. 7,40 ספארט, 8,00 רעדע פון פרעזעס סלאוועק. 8,15 מוזיק, 9,15 טעכניש פאסט קעסטעל, 9,30 קאנצערט, 10,15 מוזיק, 11,00 קאמוניקאטען, 11,05 מוזיק.

מעלדונג

א פארלעזונג וועגען „קאראיאן אי כאם“,

פרייטאג דעם 10 ה.ח. קומט פאר אין לאקאל פון געזעל. פריינט פון ארבייטער פאלעסטינע, אל. קאשטשושקי 21. א פארלעזונג פון ח׳ נ. בוקסבוים פון ווארשא, וועגען דעם בעריהמטען בוך פון ל. קרושקאווסקי „קאראיאן און כאם“ א.ד.ט. „דאס בוך פון פוילישן פיין און בויט“.

דער פרעלעגענט וועט בעהאנדלען די פויליש־יםבעוועגונג, איהר בעלויכטונג אין דער פוילישער ליטעראטור (זשעראמסקי, ריימאנט, יאשענסקי, קרושקאווסקי). פרייז פון בילעטען 30 גר. פאר לייענער פון דער בארכאוו־ביבליאטעק 20 גר.

נאך דער פארלעזונג וועט מען קענען דעם רעפערענט שטעלען פראגען.

ווי אזוי ס׳איז געשלאסען געווארען דער וואפענשטילשטאנד

[illegible]

געארבייט א גרויסען פלאן פון אנגריף געגען דרום־דייטשלאנד און דערמיט אויך דערלאנגען א קלאפ די סאוויעטען.

מאנטאג, דעם 7 אקטאבער זענען אין דעם עליזע־פאלאץ (וואו עס וואוינט דער פראנצויזישער פרעזידענט) געקומען קלעמאנסא און מיניסטער פישאן.

— אויב דייטשלאנד האט געמאכט דעם פארשלאג וועגען וואפענשטילשטאנד. קאן מען דעם פארשלאג גלאט אזוי נישט אפוואַרפען, האט געזאגט קלעמאנסא. מען דארף זיין פארזיכטיג און מעסיג. אין איצטיגען מאמענט, מעגט איהר, הער פרעזידענט, זיין רוהיג, איך וועל זיך נישט בעגנוגענען מיט עלזאס פון 1870 יאהר. איך וועל פאדערען די טעריטאריע פון יאהר 1792 און 1814, אבער וואפענשטילשטאנד, דאס איז עפעס אנדערש. פאר וואפענשטילשטאנד דארף מען צופיל נישט פאדערען.

— אבער מיר קאנען נישט דערלאזען דערצו האט געענטפערט פואנקארע, אז די דייטשען זאלען קאנען פערקירצען זייער פראנט און זיך שאפען א רעזערוו־ארמעע.

— אונזער מיליטער איז מיד, האט געענטפערט קלעמאנסא, גורא, דאגט, אז...

— וואס הייסט! האט אויסגעשריגען פואנקארע, דערזעלבער גורא מיט די אנדערע אנפיהרער פון דער ארמעע האבען מיך פערזיכערט, אז אונזער איבערגעוויכט איבערן שונא פערשטארקט זיך פון צו טאג.

דערויף איז דאס געשפרעך צווישען פואנקארע און קלעמאנסא איבערגעריסען געווארען. פואנקארע איז געווען סערוואונדערט פון קלעמאנסאס רייד. אין דעם זעלבען טאג רעדט ער מיט׳ן פלאט־מיניסטער לייג, וועלכער פערשטארקט ביי פואנקארען זיין פאזיציע אין דער פראגע וועגען דעם וואפענשטילשטאנד: ער שרייבט אן אן ענטשפרעכענדן בריוועל צו קלעמאנסאן און בעקומט אן ענטפער, וועלכער מאכט דעם איינדרוק פון א באמבע:

„הער פרעזידענט. איך וועל נישט דערלויבען, אז נאך דריי יאהר פון מיין פערזענליכער, אזוי ערפאלגרייכער טעטיגקייט זאלט איהר מיר ערטיילען אזעלכע עצות. אויב איהר וועט נישט צוריקרופען אייער בריף, וועל איך האבען די עהרע אייך פארצושטעלען מיין דימיסיע. מיט פולער אכטונג קלעמאנסא“.

פואנקארע האט געענטפערט:

„אייער דימיסיע וואלט געווען אן אומגליק, און איך קאן זי נישט אננעהמען“.

דאס איבערשרייבען זיך אין דעם ענין צווישען פואנקארען און קלעמאנסאן האט געדויערט און זיך געענדיגט דערמיט, וואס פואנקארע האט ערקלערט, אז די פראגע וועגען דעם וואפענשטילשטאנד דארף געשטעלט ווערען צו דער דעציזיע פון דער העכסטער מיליטערישער אנפיהרונג, און וואפענשטילשטאנד איז אינגיכען געשלאסען געווארען.

אויפמערקזאם, צייטונגס־פערשפרייטער!

אפיציעלער קאמוניקאט פון דער סטאראסטווע.

די שטאטישע סטאראסטווע איז מודיע, אז אין שייכות מיט דעם וואיעוואדעס פעראָרדנונג פונם 15 אקטאבער 1933, קען דער פערקויף פון צייטשריפטען, אויף שטענדיגע פונקטען, אויף גאסען, פלעצער, אין פארקען א. א. עפענטליכע ערטער, געפיהרט ווערען נאר אויפ׳ן גרונד פון דער סטאראסטווע׳ס א דערלויבעניש.

אין שייכות דערמיט, ווערען אלע צייטונגס־פערקויפער אויפגעפאדערט (די וואס האנדלען אין קיאסקען) צו בעלייגען אין דעם זיכערהייטס־רעפעראט ביי דער סטאראסטווע ביטעס וועגען בעקומען אזעלכע דערלויבענישען אין דעם טערמין ביז׳ן 25־טען ד. ח.

די ענטשפרעכענדע געדרוקטע בלאנקעטען זענען צו בעקומען אין דעם קיאסק אויף רוג קילינסקיעגא און פוסטא, ענטקעגען דער סטאראסטווע. צו דער ביטע דארף מען צוגעבען א שטעמפעל־מארקע פאר 5 זלאטעס, נאמינאלען ווערט. מ׳דארף אויך צו דער ביטע צולייגען די צייטווייליגע דערלויבעניש פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

ביים אפגעבען די ביטע, דארף מען פאדערען אין דער אנגעבע־ביורא א בעשטעטיגונג, אז מ׳האט אנגעגעבען די ביטע.

אויב ביז דעם טערמין וועט די ביטע נישט בעלייגט ווערען, וועט דעם צייטונגס־פערקויפער אויף זיין פונקט פון דעם 31 דעצעמבער ה. י. פערבאטען ווערען.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פערגיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין נוח, פאר הויקערס אהן פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל־ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען־קאפ, און עס פעלט ארײַן אין דעם ביס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעלע גומענע הייל־בענדאזשען בעזונדערס זיכער דעם שוערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייזונגען ספעציעלע הייל־גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.

עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

אכטונג!

זייט דעם ערשטען אקטאבער ד. י. ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט, נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין דאנקבארקייט דעם גרויסען ספעציאליסט ד״ר י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) פאר׳ן ארויסרעטעווען מיך פון א שווערער ברוך־קראנקהייט. דער ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט האט נישט גענומען קיין ארבעס, בעת ס׳האט מיר געדראהט א געפאהר א גערמאלעווע גענונדען צושטאנד. חנוט נאך 3 וואכען מיר זיך באנדאזש פינקר איך מיך פולשטענדיג געזונד.

Dresler Arwil, *Łódź*, Wschodnia 4/11, front.

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט“

האבען דעם גרעסטען ערפאלג.

כירורגישער קאבינעט

Dra med.

M. Kantor

איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5

טעל. 112־22

נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו.

רעטשניצע־פרייזען.

Konkurs.

Zarząd gminy Wyz. Żyd. w Władysławowie woj. Łódzkie ogłasza konkurs na stanowisko Rabina. Kandydaci z ustawowemi kwalifikacjami mogą zgłosić się pisemnie z załączeniem dokumentów do Zarz. Gminy w Władysławowie w terminie 1 miesiąca od dnia dzisiejszego.

Uwaga: Kandydaci mogą przybyć wyłącznie za zaproszeniem Zarządu.

Przewodniczący Zarządu Gminy
6103 **W. Zbojnowski.**

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ס׳איז נויטיג פון זאפארט א נייהער ביים קאמאשען־מאכער ארנשטיין, זשגאחסקא גאס 6 7107

נויטיג א קוואליפיצירטער בערעטען־ארבייטער. צו ערפאהרען אין אדמיניסטר.

נויטיג א קוואליפיצירטע רעפעזירקע צו סוועטערס. פאלודניאווא 38 וועכטער.

ס׳ווערט געזוכט א יונגעל. צו ערפאהרען ביי טייטעלבוים, פיעטריקאווער גאס 9. 7111

ענערגישע פערזאנען קענען פערדינען ביז 1000 זל. א מאנאט. אינפארמאציעס ערטיילט: Towarzystwo Bankowe w Grodnie, ul. Hoowera 9. 6108

איינצעלנע וואוינונגען צו פערמיטען אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען אויף פאמארסקא גאס 35 א. צוקערמאן.

ערטער אויף נאכט־לעגער אויפ׳ן טאג, ווי אויך אויפ׳ן חודש, ביי זענדעל. פילסודסקיעגא 19.

אן ארט צו שלאפען ביי אן אנשטענדיגער פאמיליע ווערט געזוכט. צו ערפאהרען אין דער הערבאטשארניע צוקער, פאמארסקא 19. 6101

א פראנטאווע שטוב אויפ׳ן ערשטען שטאק און אויפ׳ן פירטען שטאק א שטיבעל און א געוועלב. צו פערמיטען בזשעזשינער 57 A. צו ערפאהרען ביי ווארשאווסקי. 6105

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה

פאר׳ן טעקסט פרייטאג און ערב־יו״ט — 24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט — 40 . . . . — 60 . . . . . 4 .
הינטער׳ן טעקסט — 12 . . . . — 18 . . . . .
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

פאר׳ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביטאג און ביינאכט.

[illegible] פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צום אוועקצוצאהלען פאר דעם אנאנס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.